

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น

Academy Journal of Northern

ISSN : 2651 - 1509

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2563

การศึกษาสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ภูมิ ศรีสุข, วรวิญญู อยู่สุนย์นอก และนันทวรรณ ชยาวสุ.....	1
ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดัชนี DJSI บุญญาบุษ ชีวาศัยดิษฐ์ และอศิวงศ อาภาศวิภาต.....	12
การเสริมสร้างภูมิความรู้ทางบัญชีเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยาตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขต อำเภอวังสามหมอ จังหวัดหนองบัวลำภู กำไรทอง อรรถสัณห์ และสิริณี ว่องวิไลรัตน์.....	24
การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สิริกร ชุ่มเชย.....	36
ทักษะในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 กับความท้าทายในการพัฒนาการศึกษา อรุณี สาสิ.....	52
ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมืองกรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา วิภาส ทองสุกข์, พิภพนันทน์ สำโรงรัมย์ และชวฤกษ์ ใยศรีคุณ.....	62
ต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พวงกร สมมิตร.....	72
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กุลวิฑูร หาราช พัทธกิจ นิลนพคุณ และวรสรณ์ เนตรทิพย์.....	87
การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สิริพนท ศรีกรรวก.....	104

สารบัญ

หน้า

การศึกษาสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา เพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง	
ภูมิ ศรีสุข, วรวิญญู อยู่สุนย์นอก และนันทวรรณ ชยางศุ.....	1
ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและอัตราผลตอบแทน ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดัชนี DJSI	
บุญญานุช ชีวาเกียรติยิ่งยง และอัสวเทพ อากาศวิภาต.....	12
การเสริมสร้างภูมิความรู้ทางบัญชีเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์	
กำไรทอง อรรถสัจด์ และสิรินี ว่องวิไลรัตน์.....	24
การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2	
สิริกร ชุ่มเขย.....	36
ทักษะในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 กับความท้าทายในการพัฒนา นักศึกษา	
อรุณี สาลี.....	52
ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมืองกรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา	
วิภาส ทองสุทธิ, พัฒน์ศิณ สำเร็จรัมย์ และชวฤทธิ์ โยศรีคุณ.....	62

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย	
พงศกร สมมิตร.....	72
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	
กุลณัฐ เหมราช พิทักษ์ นิลนพคุณ และวรสรณ์ เนตรทิพย์.....	87
การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสะพานทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	
สิงหนาท ศรีณรงค์.....	104

การศึกษาสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ย
พัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง

A Study of Processed Agricultural Products of Huia Dua Village
Community Enterprise to Evaluate an Opportunity
in Lampang Tourism Market

ภูม ศรีสุข¹, วรยญ อยู่สุนยนอก², นันทวรรณ ชยวงศ์³

Phoom Srisook¹, Warunyoo Yoosoontrong², Nantawan Chayangsu³

Received: 9 July 2020; Revised: 24 July 2020; Accepted: 6 August 2020

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา ศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา และศึกษาแนวทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต มีรูปแบบการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่มย่อย (focus group) ระดมความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนรู้ (Brainstorming) กับผู้เข้าร่วมโครงการศึกษานี้ รวมถึงการประชุมและสนทนากลุ่มย่อยกับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรแปรรูป

ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนาซึ่งมีพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามครรลองของคนในภาคเหนือที่ไม่ได้มีความเร่งรีบมากนัก เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักด้านเกษตรกรรมและแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรดเป็นอาชีพเสริม มีประสบการณ์ด้านการประกอบการน้อย จึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ ไม่กล้าเปลี่ยนแปลงและไม่กล้าตัดสินใจเนื่องจากไม่มีแผนงานรองรับความเสี่ยง ด้านแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ ไม่เคยมีการกำหนดแนวคิดผลิตภัณฑ์เพื่อลูกค้าเป้าหมายกลุ่มใด และไม่เคยมวางแผนพัฒนาองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ให้ตรงความต้องการของลูกค้าในตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์นั้นมีการใช้เครื่องมือสื่อสารทางการตลาดน้อยมากเพื่อขยายช่องทางการตลาดใหม่ๆ รวมถึงตลาดนักท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง

คำสำคัญ : สินค้าเกษตรแปรรูป วิสาหกิจชุมชน ตลาดการท่องเที่ยว

¹ คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ E-mail: phoomsri.pim@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ E-mail: katcha_z@hotmail.com

³ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ E-mail: Nantawan_C@gmail.com

ABSTRACT

The results indicated that the entrepreneurship characteristics of the members of the Huai Dua Pattana Pineapple Community Enterprise have based on the regular northern lifestyle which are considered slow living. Most of them are agricultural housewives who are mainly engaged in agriculture and processing pineapple products as a part-time career. Additionally, they have limited knowledge and skill in product marketing and have no courage to change or make decisions since they are inexperienced in entrepreneurship and have no idea about risk management plan. According to product concept and components, they have never determined a product concept for any target customers and never planned to develop product components to meet the needs of customers in Lamphang tourism market. Regarding product marketing, there is very little usage of marketing communication tools to expand new marketing channels, including Lamphang tourism market.

Keywords: Processed agricultural products, Community enterprise, tourism market

บทนำ

การแปรรูปสินค้าเกษตรมีความสำคัญมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากอดีตที่มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อการบรรเทาปัญหาการค้าตกต่ำและผลผลิตเน่าเสียในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก จนมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์เพื่อตอบโจทย์ความต้องการบริโภคที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคสมัยใหม่ที่ต้องการผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่รับประทานง่ายและสะดวกรองรับวิถีชีวิตที่เร่งรีบของสังคมเมืองที่ขยายตัวต่อเนื่องตามการพัฒนาประเทศ จึงเป็นโอกาสให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเกษตรที่หันมาให้ความสำคัญและหาแนวทางแปรรูปผลิตภัณฑ์มากขึ้นเพื่อเพิ่มพูนรายได้และสามารถเข้าไปแข่งขันในตลาดได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงกำหนดโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานการผลิตสินค้า OTOP เกษตรแปรรูป โดยมุ่งความสำคัญต่อการพัฒนากิจการของผู้ประกอบการชุมชนให้มีความพร้อมสามารถแข่งขันได้ในตลาด ส่งเสริมการนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอด นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์และจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ชุมชน ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของนโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาความยากจนในท้องถิ่น โดยยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจทั้งในระดับ

จังหวัดและระดับประเทศ มุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ แต่ที่ผ่านมามีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาด้านมาตรฐานความปลอดภัย กำลังการผลิต คุณภาพหรือความสม่ำเสมอของผลิตภัณฑ์ มีอายุการเก็บรักษาที่สั้น ทำให้มีข้อจำกัดด้านขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด “โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานการผลิตสินค้า OTOP เกษตรแปรรูป” ในปี พ.ศ. 2562 ของภาครัฐ จึงได้เชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด ให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการชุมชนให้มีความพร้อมทั้งในด้านการผลิต มาตรฐานเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาด โดยให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดและอำเภอมีส่วนร่วมในการเรียนรู้การทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562)

แนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป จึงเป็นแนวคิดในการสร้างรายได้ขยายโอกาส ที่จะช่วยให้เกษตรกรไทย สามารถขายผลผลิตให้ได้ราคาโดยยกระดับไปสู่การตอบสนองความต้องการของตลาด ของผู้ซื้อหรือผู้บริโภคให้ได้รับความพอใจสูงสุด และด้วยเหตุที่สินค้าเกษตรแปรรูปมีพื้นฐานมาจากด้านการผลิต จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์เดิมและผลิตภัณฑ์ใหม่ สามารถตรวจสอบมาตรฐานสินค้าได้ตั้งแต่กรรมวิธี การผลิต การแปรรูป การเก็บรักษา การส่งมอบ ให้ความสำคัญต่อการสร้างแบรนด์ การรับรองมาตรฐาน GAP เรียนรู้พฤติกรรมผู้บริโภคจากการตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการตลาดและการกระจายผลผลิตไปสู่ตลาด มีการเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างโอกาสขยายช่องทางการตลาดรองรับสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น พัฒนาสินค้าที่มี เครื่องหมายการค้าของตนเองที่เน้นคุณภาพและมาตรฐาน มีการวางระบบการขาย และกระจายสินค้า มีการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบต่างๆ พัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโดยศึกษาความต้องการและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกค้าอย่างเป็นระบบ เพราะปัจจุบันวิถีชีวิต (Lifestyle) ของผู้บริโภคเปลี่ยนไปมาก เลือกแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้รับความนิยมและเหมาะกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ตามกระแสอาหารเพื่อสุขภาพและการควบคุมน้ำหนัก ขนาดสินค้าเหมาะสมต่อการบริโภคคนเดียวซึ่งสามารถทำการตลาดได้ง่ายกว่า และสอดคล้องกับชีวิตคนเมืองที่เป็นตลาดใหญ่ของสินค้า ส่งเสริมการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในการจัดหาและเป็นช่องทางการตลาดในการกระจายสินค้า มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562)

สินค้าเกษตรแปรรูปมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง เนื่องจากเศรษฐกิจหลักที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดลำปางคือด้านท่องเที่ยวและบริการ ด้านเกษตรและแปรรูปเกษตร และด้านอุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรม โดยในปี พ.ศ.2562 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางมากถึง 835,967 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,584,000,000 บาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง, 2563) ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการท่องเที่ยวและบริการ ผลักดันลำปางเป็นเมืองท่องเที่ยวคุณภาพและยั่งยืน เน้นอัตลักษณ์ชุมชน ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนโดยสนับสนุนสินค้าของฝากหรือของที่ระลึกเพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ในทุกมิติ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลในการศึกษาเรื่อง การศึกษาสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาแนวทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา
2. ศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยเตี๋ยพัฒนา
3. ศึกษาแนวทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต

กรอบแผนงานการวิจัย

การศึกษานี้มีลักษณะการศึกษาเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการเสวนากลุ่มย่อย (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ แนวคิดผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ และการตลาดผลิตภัณฑ์ ดังนี้

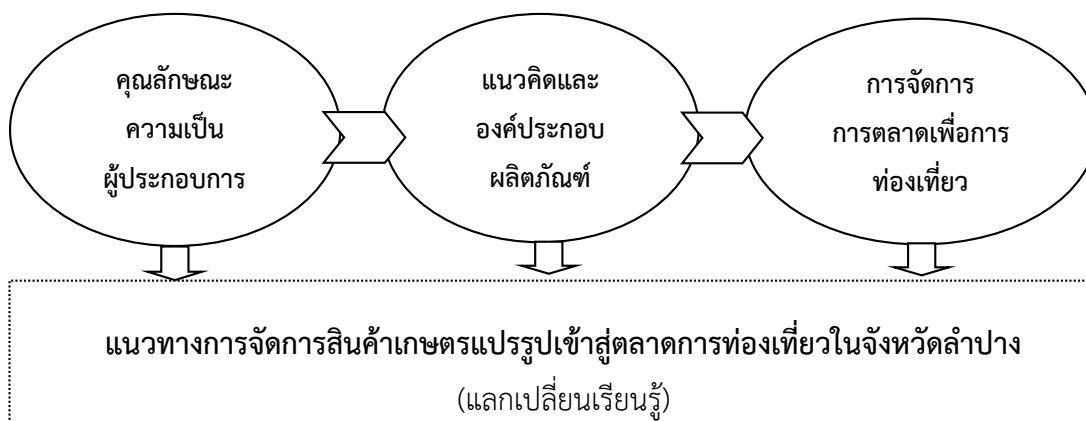
ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม

จากเอกสาร ข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบแผนงาน

การศึกษาประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องๆ

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเพื่อศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ การตลาดผลิตภัณฑ์ (สัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-Interview) สันทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ระดมสมอง (Brainstroming))

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและสรุปผลการศึกษา

การประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว

รูปภาพที่ 1 กรอบแผนงานวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยเริ่มจากทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ แนวคิดผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ การตลาดผลิตภัณฑ์เพื่อประเมินสู่ตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง โดยกำหนดกรอบแผนการศึกษา 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม

โดยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับด้านลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของเกษตรกรกลุ่มสินค้าเกษตรแปรรูปในจังหวัดลำปาง ศึกษาแนวคิดด้านการผลิตเพื่อการท่องเที่ยว และศึกษาแนวคิดและทฤษฎีด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว โดยค้นคว้าจากตำรา บทความวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบแผนการศึกษา โดยนำข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมมาวางแผนกรอบแผนงานการศึกษาในครั้งนี้ โดยกำหนดขอบเขตของตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา และกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษา 3 ด้านคือ 1) คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา 2) ศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา และ 3) ศึกษาแนวทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต โดยพัฒนาเป็นกรอบแผนการศึกษาตามรูปภาพที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ และการตลาดของผลิตภัณฑ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่มย่อย (focus group) การอบรมและการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มระหว่างทีมผู้วิจัยกับเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการสินค้าเกษตรแปรรูป 3 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ สรุปและประเมินผลและสรุปผลการศึกษา โดยวิเคราะห์ผลการศึกษาเกี่ยวกับศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ และสรุปแนวทางการตลาดของสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสับปะรดแปรรูปบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา พบว่า จากพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามครรลองของคนในภาคเหนือที่ไม่ได้มีความร่ำรวยมากนัก เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักด้านเกษตรกรรมและแปรรูปผลิตภัณฑ์สับปะรดเป็นอาชีพเสริม จึงไม่ได้มุ่งหวังต่อความสำเร็จกับผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูปเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม กลุ่มมีความต้องการขยายช่องทางการตลาดใหม่ๆ รวมไปถึงตลาดนักท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง แต่ด้วยประสบการณ์ด้านการประกอบกิจการที่มีน้อย จึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญด้านการจัดการผลิตภัณฑ์ ขาดทักษะความสามารถด้านการตลาดผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว จึงไม่กล้าตัดสินใจในการ ดำเนินการ เปลี่ยนแปลง หรือแข่งขันเพราะไม่มีแผนงานรองรับความเสี่ยง

2. ด้านแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาแนวคิดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสับปะรดแปรรูปบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา พบว่า กลุ่มไม่เคยมีการกำหนดแนวคิดผลิตภัณฑ์เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่มีการกำหนดช่องทางจำหน่ายล่วงหน้า ทั้งนี้ กลุ่มร่วมกันคิดรายการผลิตภัณฑ์แปรรูปเองภายในกลุ่ม เช่น สับปะรดกวนน้ำผึ้งมะนาว สับปะรดมะพร้าว/งา สับปะรดกวน คุกกี้ไส้สับปะรดกวน ขนมเทียนไส้สับปะรดกวน สับปะรดกวนแก้ว ท็อปปิ้งไส้สับปะรด เป็นต้น

ด้านองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสับปะรดแปรรูปบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา พบว่า กลุ่มไม่เคยวางแผนพัฒนาองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ให้ตรงความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่มหรือลูกค้าในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง องค์ประกอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่คือ เครื่องหมายรับรองมาตรฐาน ตรายี่ห้อ ความเป็นเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีขนาดที่เหมาะสมกับราคาจำหน่ายและเหมาะสมกับปริมาณในการรับประทาน แต่ยังมีปัญหาสำคัญในเรื่องของ ฉลากสินค้า ข้อความบรรยายสรรพคุณสินค้า บรรจุภัณฑ์ไม่คงทนแข็งแรง รูปแบบบรรจุภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ และป้ายบอกวันหมดอายุ

รูปภาพที่ 2 แสดงผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปสับปะรดบ้านห้วยเตี๋ยพัฒนา

3. ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาการตลาดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยเสือพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต พบว่า กลุ่มมีการใช้เครื่องมือสื่อสารทางการตลาดน้อยมาก โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่ยังไม่ครอบคลุมช่องทาง ซึ่งสามารถช่วยส่งเสริมการขยายช่องทางการตลาดใหม่ๆ รวมถึงตลาดนักท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางทำให้ปัจจุบันมีช่องทางการจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มฯ ร้านค้าในชุมชน ฝากขายร้านค้าปลีก ขายผ่านคนกลาง มีบริการส่งให้ลูกค้า ขายออนไลน์ทางเฟซบุ๊กและผ่านเว็บไซต์กลุ่ม ทั้งนี้กลุ่มมีความต้องการขยายช่องทางจัดจำหน่ายไปยังห้างสรรพสินค้าในจังหวัด ร้านขายของฝากนักท่องเที่ยว ฝากขายร้านอาหารทั่วไป และเพิ่มช่องทางออนไลน์ให้ครอบคลุมหลายๆ ช่องทาง

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสับปะรดแปรรูปบ้านห้วยเสือพัฒนา

ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสับปะรดแปรรูปบ้านห้วยเสือพัฒนา ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภชัย เหมือนโพธิ์. (2559) เรื่องการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดตั้งกลุ่มโดยการรวมตัวกันผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป โดยมีแนวคิดในการนำวัตถุดิบภายในชุมชนที่เหลือจากการจำหน่ายมาแปรรูปเพิ่มมูลค่า เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ นอกเหนือจากนี้ศักยภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม มีกฎระเบียบแบบบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน อีกทั้งมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่ม

2. ด้านแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์

ผลการศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสับปะรดแปรรูปบ้านห้วยเสือพัฒนา ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญยสฤษฎ์ อเนกสุขและวสิน ปัญญาวุธตระกูล (2559) เรื่องการพัฒนารูปแบบและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน ที่พบว่ารูปแบบและผลิตภัณฑ์ที่สนองตอบความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยได้แก่ รูปแบบและผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศ และสอดคล้องกับการศึกษาของ นพพร จันทรนาชูและพรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2560) เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุของผู้ประกอบการท้องถิ่นในภูมิภาคตะวันตก เพื่อการยกระดับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ที่พบว่าแนวทางการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ประเภทสินค้าที่ระลึกควรพัฒนา 4 ด้านได้แก่ ขนาดของผลิตภัณฑ์ อรรถประโยชน์ รูปลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์ โดยที่ให้ความสำคัญในเรื่องการมีอัตลักษณ์ชุมชน มีมาตรฐานการผลิตสำหรับผู้สูงอายุ และพัฒนาเครือข่ายทางการตลาดผู้ประกอบการท่องเที่ยว

3. แนวทางการตลาดสินค้าเกษตรแปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยเตี๋ยเพื่อพัฒนาเพื่อประเมินโอกาสในตลาดท่องเที่ยวจังหวัดลำปางได้ในอนาคต

ผลการศึกษาได้ข้อสรุปแนวทางการตลาดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสับปะรดห้วยเตี๋ยพัฒนา ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อประเมินโอกาสและวางแผนการตลาดสำหรับนักท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง ตั้งแต่เรื่อง การกำหนดแนวคิดผลิตภัณฑ์ (Product concept) และการกำหนดองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ (Product component) เพื่อมุ่งตอบสนองต่อลูกค้าทั่วไปและนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งข้อพบที่สอดคล้องกับการศึกษาของ บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยาและคณะ (2561) การพัฒนาสินค้าหัตถกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านถวายโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้ในการบริหารจัดการและพัฒนาสินค้าหัตถกรรมได้อย่างยั่งยืนตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศและสามารถพัฒนาสินค้าหัตถกรรมโดยใช้ศิลปะสร้างสรรค์สู่สินค้านวัตกรรมได้ในอนาคต ซึ่งพบว่า สินค้าหัตถกรรมที่ใส่ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสินค้าให้เป็นอัตลักษณ์ มีการสร้างเรื่องเล่าจะสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางการตลาด อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุน ส่งเสริมและหาตลาดรองรับสินค้าหัตถกรรมของชุมชน ให้ความช่วยเหลือในด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น จึงได้สรุปเกี่ยวกับแนวคิดผลิตภัณฑ์และองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ที่สำคัญเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางได้ว่า ควรมีการกำหนดรูปแบบและลักษณะผลิตภัณฑ์และกำหนดช่องทางตลาดเพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของลูกค้าเป้าหมายในปัจจุบัน ตามที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ทำการประเมินความต้องการของลูกค้าและนักท่องเที่ยวต่อสินค้าเกษตรแปรรูปที่คาดว่าจะเติบโตได้ดีและเป็นที่ต้องการของตลาดเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย สินค้าเกษตรแปรรูปที่เน้นเทรนด์หรือกระแสรักสุขภาพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ตื่นตัวและใส่ใจในสุขภาพของตนเอง สินค้าเกษตรแปรรูปที่ผลิตมาจากผลไม้เมืองร้อนที่เป็นที่นิยมเลือกบริโภคในเพิ่มปริมาณมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งของกลุ่มชาวไทยและชาวต่างชาติ และสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อสุขภาพที่ไม่ใช่อาหารที่เป็นการเพิ่มคุณค่าในด้านของใช้ประจำวัน โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มไลฟ์สไตล์ซึ่งปัจจัยที่จะเพิ่มมูลค่าให้การทำธุรกิจต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภคและความนิยมของตลาดเป็นหลัก (กอบชัย สังสิทธิสวัสดิ์, 2562)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

แนวทางการตลาดสินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อพัฒนาสู่ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นกิจกรรมของผู้ประกอบการควรมีการจัดการและดำเนินการร่วมกับภาครัฐเพื่อการตอบสนองตรงเจตนารมณ์ของนโยบายภาครัฐและตรงความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ นโยบายในการส่งเสริมผลิตผลทางการเกษตรของรัฐบาลจะเป็นมาตรการที่ทำให้สินค้าเกษตรแปรรูปเติบโตในทิศทางที่ดีขึ้นตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการ ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคทั่วไปและโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง เพื่อให้ได้แนวทางตอบสนองได้ตรงความต้องการกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). “กรมส่งเสริมการเกษตรฯ” เดินหน้า “พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูป” สร้างโอกาสในตลาด. บริษัท สยามธุรกิจ พับลิชชิง, จำกัด ฉบับวันจันทร์ที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก <https://www.siamturakij.com/news/22575> สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2563.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). ความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. สืบค้นจาก <http://www.sceb.doae.go.th/data/ktank/ความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร> เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563
- กอบชัย สังสิทธิสวัสดิ์. (2562). กระทรวงอุตสาหกรรม ผนึกกำลังพันธมิตรภาคอุตสาหกรรมเดินหน้าจัดงาน Thailand Industry Expo 2019. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. สืบค้นจาก <https://www.ryt9.com/s/prg/3006828> เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563
- จิตตานันท์ ติกุลและคณะ. (2550). โครงการศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้. รายงานการวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพพร จันทรนาชู และ พรรณิศา เหล่าพวงศักดิ์. (2560). การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุของผู้ประกอบการท้องถิ่นในภูมิภาคตะวันตก เพื่อการยกระดับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มีนาคม 2560. หน้า 52-64.

- บุญยสฤกษ์ อเนกสุขและวศิน ปัญญาอุตรตระกูล. (2559). ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559). หน้า 217-243.
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา และคณะ. (2561). การพัฒนาสินค้าหัตถกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านถวายโดยชุมชน. วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ.2561. หน้า 125-148.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาลำปาง (2561). ลำปาง amazing ไทยเท่. สืบค้นจาก <https://api.tat.or.th/upload/multimedia/ebrochure/file/live/LampangTH-1547712329.pdf>. เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาลำปาง (2563). ข้อมูลพื้นฐานของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดลำปาง. สืบค้นจาก <https://lampang.mots.go.th/>. เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563.
- ศุภชัย เหมือนโพธิ์. (2559). การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2559 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Coltman] Michael M. (1989). **Tourism Marketing**. New York: Van Norstrand Reinhold.

ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและอัตราผลตอบแทน
ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดัชนี DJSI

The Relationship Between Capital Structure Dividend
and Return On Equity In the DJSI Listed Company of Thailand

บุญญานุช ชีวเกียรติยิ่งยง¹ และ อัสวเทพ อากาศวิภาต²

Boonyanuch Cheewakiatyingyong and Ausawatap Akartwipat

Received: 7 July 2020; Revised: 20 July 2020; Accepted: 2 August 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดัชนี DJSI ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นบริษัทจดทะเบียนที่ได้รับการประกาศเป็นกิจการในกลุ่มดัชนี DJSI ในช่วงปี 2555-2562 จำนวน 20 บริษัท โดยข้อมูลของตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวบรวมจากรายงานงบการเงินประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) โดยแหล่งที่มาของข้อมูลเก็บรวบรวมจากระบบ SET SMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการดำเนินงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือโครงสร้างเงินทุน มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับความสามารถในดำเนินงานแต่โครงสร้างเงินทุนไม่มีความสัมพันธ์กับนโยบายจ่ายเงินปันผล

คำสำคัญ โครงสร้างเงินทุน เงินปันผล อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น DJSI

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Email : boonyanuchc@yahoo.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Email : aj_palm@hotmail.com

ABSTRACT

The objective of this research is to study the relationship of capital structure, dividend policy and return on equity of the companies listed on the Stock Exchange of Thailand that are members of the DJSI group of indices evaluating the sustainability performance companies. Population is a company that has been announced as a company in the DJSI group during the year 2012-2019. The data were collected from the SET SMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) system. Analyzing the results by Pearson's product moment correlation coefficient focus on the study of relationships between variables. The result shows that the capital structure has a negative relationship with the operational capability. In other words, capital structure has an inverse relationship with operational capabilities, but the capital structure does not correlate with the dividend payment.

Keywords: capital structure, dividend, return on equity, DJSI

บทนำ

ผู้ที่มีเงินออมและประสงค์จะบริหารเงินออมของตนให้เกิดประโยชน์นั้น นอกเหนือจากการฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อรับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินฝากแล้ว ยังมีทางเลือกอื่นๆ สำหรับการบริหารเงินออมและการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพได้อีกหลายวิธีการลงทุนซื้อตราสารทางการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็นับเป็นทางเลือกหนึ่งของการลงทุนที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ที่มีเงินออมมีโอกาสได้รับผลตอบแทนจากการลงทุน ในอัตราที่สูงกว่าและหลากหลายรูปแบบกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับฝากเงินในธนาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานการณ์ที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดต่ำลงอย่างมากอย่างในปัจจุบัน จึงไม่เป็นเรื่องน่าสนใจในการฝากเงิน สำหรับผู้ที่มีเงินออมนั้นการถือครองเงินไว้โดยไม่บริหารจัดการคงไม่เหมาะสมนัก เพราะเมื่อเวลาผ่านไปเงินที่ถือครองจะอำนาจการซื้อหรือมีมูลค่าที่ลดลงอันเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อในแต่ละปี ดังนั้นผู้ที่มีเงินออมจึงควรพิจารณาหาช่องทางการลงทุนอื่นๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนจากเงินออมของตนจึงนับว่าเป็นทางเลือกที่ดีกว่า ดังนั้นการลงทุนในตลาดตราสารทางการเงินแห่งประเทศไทย จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีเงินออม โดยเฉพาะผู้ที่ต้องการความหลากหลายในการลงทุน ทั้งประเภทของสินค้าและอุตสาหกรรมที่ผู้ที่มีเงินออมต้องการจะลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุน เพราะในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีสินค้าหรือตราสารการลงทุนหลายประเภท ซึ่งออกโดย บริษัทที่ประกอบธุรกิจในหลายประเภทอุตสาหกรรม สำหรับให้เลือกลงทุนได้ตามความต้องการของตน ทั้งนี้

การเข้ามาลงทุนและถือหุ้นในกิจการใดๆก็ตามในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะเกิดผลประโยชน์หลายประการ ทั้งต่อตนเอง และต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม เพราะผู้ลงทุนจะได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะเป็นเจ้าของกิจการต่างๆ ที่มีศักยภาพหรือธุรกิจที่มีแนวโน้มการเติบโตที่ดี และมีโอกาสได้รับผลตอบแทนทางการเงินจากการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น ได้รับเงินปันผล สิทธิในการจองซื้อหุ้นออกใหม่ หรือ กำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นต้น นอกจากนี้การลงทุนในตลาดหุ้นยังถือได้ว่ามีบทบาทในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การลงทุนย่อมมีความเสี่ยงตามมาด้วยเสมอ ดังนั้นผู้ลงทุนจึงควรศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนอย่างละเอียด จะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถบริหารความเสี่ยงจากการลงทุนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และสามารถได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับที่น่าพึงพอใจตามที่คาดหวังได้

ตลาดหุ้น หรือ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ตลาดซึ่งเป็นแหล่งรวมของบริษัทหลายๆ บริษัท ที่เข้ามาทำการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้ผู้ที่มีเงินเหลือเก็บ ซึ่งเราเรียกว่า "นักลงทุน" เข้ามาร่วมลงทุน และนักลงทุนเหล่านั้นก็จะเป็นหนึ่งในผู้ร่วมถือหุ้นของบริษัท หรือร่วมเป็นเจ้าของในบริษัทนั้นๆ ตลาดหลักทรัพย์จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดให้มีแหล่งกลางสำหรับการซื้อ ขาย หลักทรัพย์ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ และเพื่อการระดมเงินทุนในประเทศ โดยได้เปิดให้มีการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 โดยชื่อภาษาอังกฤษในขณะนั้นคือ "Securities Exchange of Thailand" และได้มีการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเป็น "The Stock Exchange of Thailand (SET)" เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา

ในปี 2542 ได้มีการเปิดตัว DJSI ดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์ Dow Jones Sustainability Indices หรือ DJSI ซึ่ง เป็นดัชนีจัดอันดับผลการปฏิบัติงานด้านความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลก โดยมี RobecoSAM Corporate Sustainability Assessment ผู้ให้คำปรึกษาด้านการลงทุน เป็นผู้ประเมินและจัดอันดับ โดยมีเกณฑ์กำหนดว่า บริษัทที่จะเข้ารับการประเมินได้จะต้องเป็นบริษัทจดทะเบียน และมี Free Float Market Capitalization ใน Dow Jones Total Stock Market Index สูงสุด 2500 บริษัทแรก และกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มกำลังพัฒนา (Emerging Markets) สูงสุด 800 บริษัทแรก รวมทั้งสิ้น 3,395 บริษัททั่วโลก ทั้งนี้ RobecoSAM จะส่งแบบสอบถามตามประเภทอุตสาหกรรมไปให้บริษัทที่มีศักยภาพ เพื่อตอบคำถามเชิงลึกเกี่ยวกับแผนงานและกลยุทธ์ วิธีการบริหารจัดการ เป้าหมาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลการปฏิบัติงาน ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม โดยจะมีการทบทวนและประกาศรายชื่อสมาชิกในกลุ่มดัชนี DJSI ในช่วงเดือนกันยายนทุกปี ปี 2562 ประเทศไทย มี บริษัทที่ได้รับการเชิญให้เข้าร่วมตอบแบบประเมินดังกล่าว จำนวน 36 บริษัท

นายเดวิด บลิทเซอร์ กรรมการผู้จัดการและประธานคณะกรรมการด้านตัวชี้วัดความยั่งยืน กล่าวว่า การประเมินผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจต่างๆ นี่เป็นส่วนสำคัญที่จะมีส่วนในการยกย่องหรือให้ความสำคัญกับความยั่งยืน เป็นการกำหนดนโยบาย รวมถึงเป็นการทำให้ธุรกิจต่างๆ มุ่งเน้นในการสนับสนุนความยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประโยชน์และก่อให้เกิดคุณค่าสำหรับสิ่งแวดล้อมทั่วโลก รวมถึงธุรกิจที่อยู่ในระดับแนวหน้า โดย DJSI ก็มีบทบาทในการเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้นักลงทุนสามารถวางแผนการลงทุนที่ยั่งยืนได้ต่อไป

ทั้งนี้ นอกจากองค์กรที่ได้รับการจัดอันดับ DJSI จะได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นองค์กรที่ยั่งยืน สร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ลงทุนแล้ว ยังสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคได้ว่าสินค้าหรือบริการจากองค์กรที่ได้รับการคัดเลือกเหล่านี้มีกระบวนการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการร่วมกันยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรโลกไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

บริษัทที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกกลุ่มดัชนี DJSI นับจากปี 2555 กิจกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินประจำปี มี 2 บริษัท คือ บมจ. ปูนซิเมนต์ไทย และ บมจ. ปี 2556 มี บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินดังกล่าวจำนวน 4 บริษัท โดยมีบริษัทที่เพิ่มเข้ามาอีก 2 บริษัท คือ บมจ. พีทีที โกลบอล เคมิคอล และ บมจ. ไทยออยล์ ในปี พ.ศ.2557 มีบริษัทที่ผ่านเกณฑ์การประเมินประจำปี มี 10 บริษัท ประกอบด้วย บมจ. บ้านปู (BANPU), บมจ. เซ็นทรัลพัฒนา (CPN), บมจ. ไออาร์พีซี (IRPC), บมจ. ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล (MINT), บมจ. ปตท. (PTT), บมจ. ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม (PTTEP), บมจ. พีทีที โกลบอล เคมิคอล (PTTGC), บมจ. ปูนซิเมนต์ไทย (SCC), บมจ. ไทยออยล์ (TOP) และ บมจ. ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่นโปรดักส์ (TUF)

ในปี 2558 มี บริษัทที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 13 บริษัท โดย บริษัทที่ได้รับการคัดเลือกเพิ่มเข้ามาอีก 3 บริษัท คือ 1) บมจ. ท่าอากาศยานไทย (AOT) 2. บมจ. เจริญโภคภัณฑ์อาหาร (CPF) 3. บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (advance) และในปี 2559 บริษัทที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 14 บริษัท โดย บริษัทที่ได้รับการคัดเลือกเพิ่มเข้ามาอีก 1 บริษัท คือ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย ส่วนในปี 2560 มี บริษัทที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 17 บริษัท โดยมีบริษัทใหม่ที่ได้รับการคัดเลือกเพิ่มเข้ามาอีก 4 บริษัท คือ 1. บมจ. โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ (HMPRO) 2. บมจ. ทรู คอร์ปอเรชั่น (TRUE) 3. บมจ. อินโดรามา เวนเจอร์ส (IVL) 4. บมจ. ซีพี ออลล์ (CPALL) โดยในปี 2560 นี้ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส (advance) ไม่ได้รับการคัดเลือก ในปี 2561 มี บริษัทที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 19 บริษัท โดยบริษัทที่ได้รับการคัดเลือกเพิ่มเข้ามาอีก 2 บริษัทคือ 1. บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCB) 2. บมจ. บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ (BTS)

และในปี 2562 มีบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินดังกล่าว จำนวน 20 บริษัท โดยที่ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในปีนี้อีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ไม่ได้รับการคัดเลือกในปี 2560 และ ปี 2561

ภาพที่ 1 ภาพประกาศ 20 บมจ. ของไทยที่ผ่านการคัดเลือกเข้าดัชนี DJSI ปี 2562

ผู้ลงทุนจะได้รับข้อมูลงบการเงิน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการเผยแพร่บนเว็บไซต์ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนต้องดำเนินการเผยแพร่ทางการเงินสู่ สาธารณชน และข้อมูลด้านความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการ แม้จะยังไม่ได้ถึงช่วงเวลาที่มีการ ประกาศผลการประเมินเป็นกิจการในกลุ่มดัชนี DJSI จะเห็นได้ว่าในบางปีมีบริษัทที่เคยได้รับการ ประเมินให้เป็นสมาชิกในกลุ่มดัชนีแห่งความยั่งยืนแต่ในต่อไปก็ไม่ได้ผ่านการประเมิน เช่น บมจ. แอด วานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส ที่ได้รับการประเมินในปี 2558 และ ปี 2559 แต่ในปี 2560 และ ปี 2561 บริษัทไม่ได้รับการประเมิน พอมาถึงปี 2562 บริษัทกลับมาได้รับการประเมินอีกครั้ง ก่อนการลงทุนผู้ ลงทุนมีการนำข้อมูลต่างๆที่ได้รับนั้นไปพิจารณา กิจการที่ได้รับการประเมินเป็นกิจการในกลุ่มดัชนี DSI เป็นที่ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลว่าเป็นองค์กรที่ยั่งยืน สร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ลงทุน มี

คุณค่าเนื้อหาของรายงานการเงินสอดคล้องกับการกำกับดูแลองค์กรที่ได้รับการประเมินด้านธุรกิจ และอาจสะท้อนให้เห็นได้ในผลการดำเนินงาน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและอัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดัชนี DJSI

เป้าหมายสูงสุดในการดำเนินงานของบริษัท คือการสร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น (Maximization of Shareholder Value) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเพิ่มความมั่งคั่งให้กับผู้ถือหุ้น (An Increase in the Wealth of Shareholders) ด้วยราคาหลักทรัพย์ที่สูงขึ้นและกระแสเงินปันผลที่กิจการจ่ายให้กับผู้ถือหุ้น (Rappaport, 1986) ทั้งนี้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของผู้บริหารในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดมูลค่ากิจการที่สูงที่สุด ซึ่งกล่าวได้ว่าหน้าที่หลักของผู้บริหารทางการเงินมี 3 อย่างคือ 1) ด้านการลงทุนและจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในการลงทุน 2) การจ่ายเงินปันผล และ 3) การวางแผนการจัดหาแหล่งเงินทุนและจำนวนเงินทุน (Porterfield, 1965) ซึ่งการวางแผนการด้านการจัดหาเงินนั้นเป็นเรื่องของการกำหนดโครงสร้างเงินทุนและเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานของบริษัท เพราะเป็นเรื่องของการจัดหาและบริหารต้นทุนของเงินทุนเพื่อการได้มาของสินทรัพย์และการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการลงทุนในโครงการใหม่ (Philippatos, 1973)

การตัดสินใจจัดหาเงินทุนมาใช้ในกิจการเพื่อดำเนินธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการอย่างมีประสิทธิภาพเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบหลักของผู้บริหารด้านการเงิน การจัดการการเงินจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารด้านการเงินจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่ช่วยให้กิจการสามารถสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการ (Capabilities) ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ การตัดสินใจด้านการเงินที่ประสบความสำเร็จจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรธุรกิจดำเนินงานและสร้างความได้เป็นเปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ (Wheelen and Hunger, 2006) โดยการตัดสินใจในทางเลือกของการจัดหาเงินทุนเป็นการตัดสินใจทางการเงินที่สำคัญที่สุดสำหรับกิจการที่จะช่วยให้กิจการมีต้นทุนเงินทุนที่ต่ำลง ส่งผลให้มูลค่าของกิจการเพิ่มสูงขึ้น (Brealey, Myers and Allen, 2008) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดโครงสร้างเงินทุนมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการ

ผู้บริหารจะต้องวางแผนตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุนเพื่อหาสัดส่วนที่เหมาะสมต่อกิจการและสภาพธุรกิจ โดยการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและรอบคอบจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการ ซึ่งผู้บริหารสามารถเลือกแหล่งเงินทุนทั้งภายใน เช่น กำไรสะสม และแหล่งเงินทุนภายนอก เช่น หุ้นกู้ หุ้นบุริมสิทธิ หลักทรัพย์แปลงสภาพและหุ้นสามัญ ในกรณีที่ผู้บริหารเลือกใช้แหล่งเงินทุนภายนอกนั้น ผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงสัดส่วนของโครงสร้างเงินทุนระหว่างการก่อหนี้สินระยะยาวและส่วนผู้ถือหุ้น (โดยไม่รวมหนี้สินหมุนเวียน) (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) เพื่อให้เกิดมูลค่าสูงสุดต่อกิจการลักษณะที่สำคัญของหนี้สิน (เจ้าหนี้) คือ มีสิทธิเรียกร้องใน

กระแสเงินสดและสินทรัพย์ของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้น (Prior Claim) มีอายุและมูลค่าที่ต้องคืนตามที่กำหนดไว้ และดอกเบี้ยจ่ายสามารถนำไปหักฐานภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับลักษณะของหุ้นสามัญคือ สิทธิเรียกร้องภายหลัง (Residual Claim) ไม่มีกำหนดอายุการถือครอง มีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหารและเงินปันผลไม่สามารถนำไปเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ (Philippatos, 1973) จากที่กล่าวมานั้น ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างหนี้สินและส่วนทุนที่มีผลกระทบหลักโดยตรงต่อผลการดำเนินงานของกิจการคือผลตอบแทนที่จ่ายให้เจ้าหนี้ (ดอกเบี้ยจ่าย) ซึ่งกิจการสามารถใช้ประโยชน์ทางภาษีได้แต่ในขณะเดียวกัน การก่อหนี้สินเพิ่มขึ้นทำให้กิจการเกิดต้นทุนความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Distress Cost) เนื่องจากภาระดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น และต้นทุนตัวแทน (Agency Cost) ซึ่งเกิดจากปัญหาตัวแทนเนื่องจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflicts of Interest) ระหว่างผู้ถือหุ้นกับผู้จัดการ และระหว่างผู้ถือหุ้นกับเจ้าหนี้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาในปัจจัยหลายด้านเพื่อให้โครงสร้างเงินทุนสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการและผู้ถือหุ้น (Ahmed Riahi-Belkaoui, 1999)

การกำหนดโครงสร้างเงินทุนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกิจการนั้น ผู้บริหารจะต้องพิจารณาหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ อีกทั้งโครงสร้างเงินทุนเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินความสามารถในการดำเนินกิจการด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างเงินทุน กับ นโยบายการจ่ายเงินปันผลและการวัดผลการดำเนินงาน ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร การนำโครงสร้างเงินทุนซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจมาศึกษาหาความสัมพันธ์ที่มีต่อการวัดผลการดำเนินงานและนโยบายการจ่ายเงินปันผล จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการเป็นแนวทางให้ได้มุมมองที่กว้างขึ้นจากผลงานวิจัยในอดีตที่พิจารณาแต่การบริหารโครงสร้างเงินทุนเพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำที่สุดเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนทั่วไป เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาลงทุนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและ อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ดัชนี DJSI

สมมติฐานการวิจัย

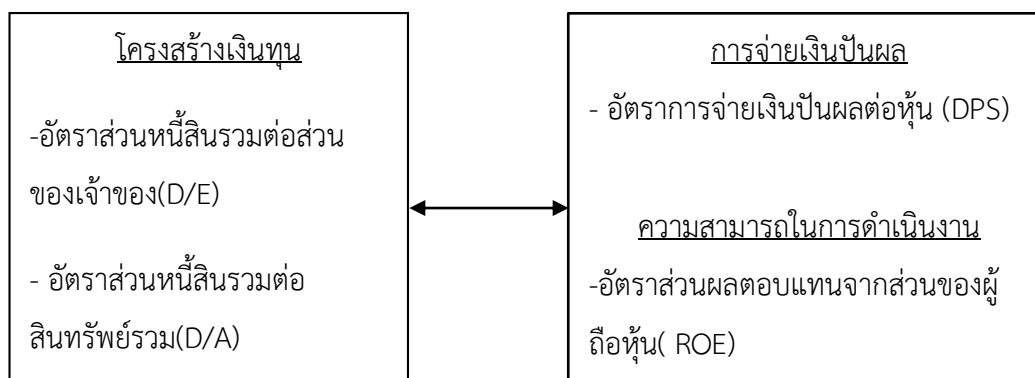
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(D/E)มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE)

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(D/E)มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจ่ายเงินปันผล

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม(D/A)มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE)

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม(D/A)มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการจ่ายเงินปันผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ได้รับการประกาศเป็นกิจการในกลุ่มดัชนี DSJI ในช่วงปี 2555-2562 จำนวน 20 บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้และการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary data) โดยลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็น Balance panel data คือ มีจำนวนข้อมูลครบถ้วนทุกตัวแปรในระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีระยะเวลา 8 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2562 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยข้อมูลของตัวแปรทั้งหมดรวบรวมจากรายงานงบการเงินประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) โดยแหล่งที่มาของข้อมูลจะเก็บรวบรวมจากระบบ SET SMART (SET Market Analysis and Reporting Tool) ซึ่งเป็นระบบข้อมูลออนไลน์ จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานทั้ง 4 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุน การจ่ายเงินปันผลและ อัตราผลตอบแทน ส่วนของผู้ถือหุ้น

	Mean	SD	D/E	D/A	DPS	ROE
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วน ของเจ้าของ(D/E)	2.74	2.75	1			
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ สินทรัพย์รวม(D/A)	.59	.15	.895**	1		
อัตราการจ่ายเงินปันผลต่อ หุ้น DPS	3.04	1.55	-.192	-.300	1	
อัตราส่วนผลตอบแทนจาก ส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE)	19.23	16.36	-.541**	-.498**	-.209	1

ระดับนัยสำคัญ * 0.05

จากตารางที่ 1 สรุปผลได้ว่า อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลางเชิงลบ (-.541) กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 และโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลในทางลบ จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางเชิงลบ (-.498) กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 แต่อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A) ไม่มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผล จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4

สรุปได้ว่า บริษัทจดทะเบียนที่ได้รับการประกาศเป็นกิจการในกลุ่มดัชนี มีโครงสร้างเงินทุนสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการดำเนินงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือโครงสร้างเงินทุน มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับความสามารถในการดำเนินงานแต่โครงสร้างเงินทุน ไม่มีความสัมพันธ์กับ นโยบายจ่ายเงินปันผล

อภิปรายผล

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(D/E)มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลางเชิงลบ(-.541) กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE)ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมลวรรณ ตั้งกิจเจริญพร(2015) แต่อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(D/E) ไม่มีความสัมพันธ์กับนโยบายจ่ายเงินปันผล ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ฐิติษฐ์ สวโรจน์กิจเตโช (2558) และ Lily, Venkatesh & Sukserm (2009) ที่พบว่าอัตราส่วนปริมาณหนี้สิน ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานของ นริศรา นันทาภิวัฒน์ (2551) ที่พบว่าโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผลในทางลบ จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่2

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางเชิงลบ (-.498) กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น(ROE) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 สอดคล้องกับงานของ Mahfuzah Salim , Dr.Raj Yadav (2012) และเป็นไปในแนวทางเดียวกับงานของ Joshua Abor (2005) แต่อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (D/A) ไม่มีความสัมพันธ์กับการจ่ายเงินปันผล ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อรทิษฐา อินทาบัจ (2559) ที่พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราเงินปันผลตอบแทน จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4

ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเป็นเพียงการหาความสัมพันธ์เท่านั้น ไม่ได้แสดงการพยากรณ์ค่าอิทธิพลของตัวแปร อีกทั้งขนาดกลุ่มประชากรมีน้อยจึงอาจได้ข้อสรุปที่ไม่แม่นยำ เนื่องจากกลุ่มประชากรมีจำนวนน้อยจึงไม่เข้าเกณฑ์ที่จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างสมการพยากรณ์ได้ จึงเสนอแนะให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพยากรณ์ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการใช้กลุ่มตัวอย่างนอกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการบริหารกิจการ ในประเด็นเกี่ยวกับการโครงสร้างเงินทุน

เอกสารอ้างอิง

ฐิติษฐ์ สวโรจน์กิจเตโช. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาบริษัทใน SET High Dividend ของประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- นริศรา นันทาภิวัฒน์. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์และการจ่ายเงินปันผล กรณีศึกษา : บริษัทในกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. สาขาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- นฤมลวรรณ ตั้งกิจเจริญพร. (2558). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2546). **หลักสูตรความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตลาดเงินและตลาดทุน. กรุงเทพฯ: สุขุมวิท มีเดีย.**
- สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2548). **การเงินธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.**
- Abor, J. (2005). **The effect of capital structure on profitability: an empirical analysis of listed firms in Ghana. Journal of Risk Finance. 6(5), 438-445.**
- Adan, F. A. & Omagwa, J. (2018). **Relationship Between Firm Financials And Dividend Policy Of Firms Listed At Nairobi Securities Exchange, Kenya. International Journal of Scientific and Education Research. 2(5), 13-30.**
- Ahmed, R. (1999). **Productivity, Profitability, and Firm Value. Journal of International Financial Management and Accounting. 10(3), 188-201.**
- Arnold, G. (2008). **Corporate Financial Management. (2rd ed) : Pearson Education Limited.**
- Brealey, A. R., Myers, C. S. and Allen, F. (2008). **Principles of Corporate Finance. (9th ed) : McGraw-Hill.**
- Emamgholipour, M. et al. (2013). **A study on relationship between institutional investors and earnings management: Evidence from the Tehran Stock Exchange. Management Science Letters. 2013(3), 1105-1112.**
- Lily, J., Venkatesh, S. and Sukserm, T. (2009). **Determinants of Dividend Payout in Thailand. Journal of Ubon Ratchathani University. 11(3), 73-81.**

- Philippatos, G. C. (1973). **Financial management: Theory and techniques**. California : HoldenDay.
- Porterfield, J. T. (1965). **Investment Decisions and Capital Costs**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Pratheepkanth, P. (2011). **Capital Structure and Financial Performance: Evidence from Business Companies in Colombo Stock Exchange, Sri-lanka**. Researchers World Journal of Arts Science and Commerce, 2(2), 171-180.
- Rappaport, A. (1986). **Creating Shareholder Value: The New Standard for Business Performance**. New York : Simer and Schuster Publishing Group.
- Salim, M. & Yadav, R. (2012). **Capital Structure and Firm Performance : Evidence from Malaysian List Companies**. Social and Behavioral Sciences. 65, 156-166.
- Wheelen, T. L. & Hunger, J. D. (2006). **Strategic Management and Business Policy**. (10rd ed) : New Jersey. Pearson.

การเสริมสร้างภูมิความรู้ทางบัญชีเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิด
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
Enhancing Accounting Wisdom for Changing Spending Behaviors Based
on the Sufficiency Economy Philosophy of Youth In the Bueng Sam
Phan district Phetchabun Provinc

กำไรทอง อรรถสัต์ย์¹ และสิรินี ว่องวิไลรัตน์²

Kamraitong Attasat and Sirinee Wongwilairat

Received: 11 July 2020; Revised: 22 July 2020; Accepted: 8 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภูมิปัญญาทางบัญชี ปัจจัยแวดล้อม และพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอยู่ในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีอายุระหว่าง 14-19 ปี จำนวน 359 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีระดับภูมิปัญญาทางบัญชีในด้านการรับรู้ความสำคัญของการบัญชี ด้านทักษะปฏิบัติในการจดบันทึก ด้านทักษะการคิดและวิเคราะห์ตามหลักบัญชี และด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดคือ ด้านความพอประมาณ รองลงมาคือ ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความมีเหตุผล ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา ต่างกัน ช่วงเวลาที่ได้รับเงินต่างกัน และสถานที่พักผ่อนเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา คือ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้กับเยาวชนในการเสริมสร้างความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายโดยยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาทางบัญชี, พฤติกรรมการใช้จ่าย, เยาวชน

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

² ผศ.ดร., อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Abstract

This research aims to study the level of accounting Wisdom, environmental factors and the spending behaviors based on sufficient economy of youths in Bueng Sam Phan District, Phetchabun Province categorized by personal information. A questionnaire was used as an instrument to accumulate data from subjects that were 359 youths in Bueng Sam Phan District, Phetchabun Province, within age range of 14-19 years old. The subjects were simply random sampling. Data were analyzed by using percentage, means, standard deviations, t-test and One-way ANOVA.

The result was found that most youths in Phetchabun Province had the level of accounting wisdom in perception of the importance of accounting, the practical skills in taking notes, the accountancy and analysis skills, and the application in daily life were on the middle level as same as the spending behaviors based on sufficient economy was on middle level too. The term with highest mean was modesty. Next, was good immunity and the term with lowest mean was reasonability, respectively. After analyzing and comparing spending behaviors based on sufficient economy of youths and categorized by personal information including gender, age, educational institution, period of receiving expenditure, monthly amount and break location while studying, the researcher found that youths in different educational institutions, receiving different amount of money in different time and different break locations, had different spending behaviors with statistical significance at 0.05. However, the study result could be concluded as suggestions for further development that educational institutions and relevant facilities might arrange as activities that are beneficial to youths for enhancing knowledge on how to adapt spending behaviors by implementing principles of sufficient economy.

Keywords: accounting wisdom, spending behavior, youth

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” แก่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2542 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมี ผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบรอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ในสภาวะการเศรษฐกิจของประเทศปัจจุบันปัญหาเศรษฐกิจมีความไม่แน่นอน เกิดการผันแปร อยู่ตลอดเวลาเป็นไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงได้มีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนหันมายึดแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานให้พสกนิกรนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งได้มีการนำไปปฏิบัติทั้งในระดับ ครอบครัว ชุมชน และในการบริหารประเทศของรัฐบาล

จากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจครัวเรือนมีภาวะหนี้สินเพิ่มขึ้นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้มีความจำเป็นต้องหาเงินเพื่อมาแก้ไขภาวะหนี้สินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนี้ในระบบ หรือหนี้นอกระบบ โดยเฉพาะการกู้เงินนอกระบบ ถึงแม้จะมีภาวะการเสียดอกเบี้ยที่สูงถึงร้อยละ 10 ถึง 20 ก็ตาม เพราะ ความจำเป็นเพื่อนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้เกิดภาวะหนี้สินผูกพันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าปัญหานี้ ยังคงดำเนินอยู่และลุกลามต่อไป อาจจะส่งผลเสียต่อผลการ ปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวันในอนาคตได้ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพ และคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตอุตสาหกรรมแห่งนี้เพราะประชาชนเหล่านี้ล้วนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการ พัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ดังนั้นผู้วิจัย มีความเห็นสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐที่จะนำ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาเป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขปัญหา และด้วย เหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภูมิปัญญาทางบัญชีปัจจัยแวดล้อม และพฤติกรรมการใช้ จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็น แนวทางการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง โดยมุ่งหวังจะปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความสำนึกในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมี ภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตในอนาคตเกิดความยั่งยืน มั่นคง สมดุลในระยะยาว และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามแบบแผนการดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

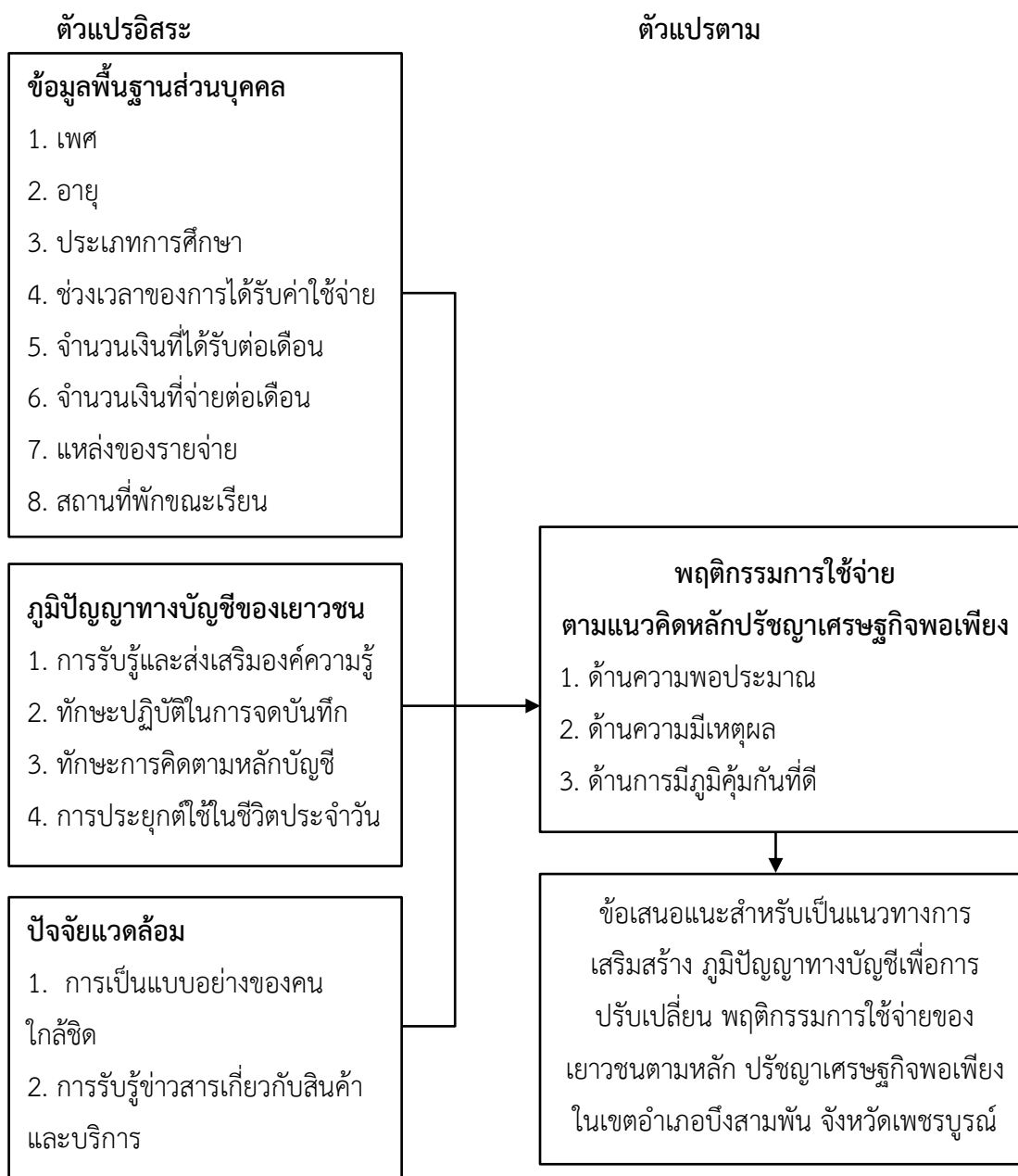
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภูมิปัญญาทางบัญชี ปัจจัยแวดล้อม และพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

สมมติฐานการวิจัย

เยาวชนที่มีข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับชั้นปี ประเภทการศึกษา ช่วงเวลาของการได้รับค่าใช้จ่าย จำนวนเงินที่ได้รับต่อเดือน จำนวนเงินที่จ่ายต่อเดือน แหล่งของรายจ่าย สถานที่พัก ขณะเรียน) ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้จ่ายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนในเขตอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เยาวชนที่เป็นกลุ่มนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่อยู่ในเขต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3,410 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่เป็นกลุ่มนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่อยู่ในเขต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 359 คน ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรของ Taro Yamane (พิมพ์ หิรัญกิตติ 2552 : 139) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่จะต้องทำการสุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

แทนค่า

$$n = \frac{3,410}{1 + 3,410(0.05^2)}$$

$$= 358.005$$

≈ 359 ดังนั้น จะต้องทำการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 359 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภูมิปัญญาทางบัญชี ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของเยาวชน และพฤติกรรมการใช้จ่ายของเยาวชนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล จำแนกดังนี้ เพศ อายุ ระดับชั้นปี ประเภทการศึกษา ช่วงเวลาของการได้รับค่าใช้จ่าย จำนวนเงินที่ได้รับต่อเดือน จำนวนเงินที่จ่ายต่อเดือน แหล่ง ของรายจ่าย สถานที่พักขณะเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของเยาวชน แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การเป็นแบบอย่างของคนใกล้ชิด และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 ภูมิปัญญาทางบัญชีของเยาวชน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การรับรู้และส่งเสริมองค์ความรู้ ทักษะปฏิบัติในการจดบันทึก ทักษะการคิดตามหลักการบัญชี และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการใช้จ่ายตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ลักษณะ ของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูล เอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา กรอบแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1974: 302) โดยได้ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.864
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง จากเยาวชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 359 คน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าจาก ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ วิจัย และข้อมูลอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามการวิจัย จะนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ โดยตัวแปรต่าง ๆ จะถูกนำมาลงรหัสเพื่อเปลี่ยนสภาพข้อมูลให้อยู่ในรูปตัวเลข แล้วนำมา วิเคราะห์เพื่อหาคำตอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอ้างอิงในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ ttest และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

ตาราง 1 สรุปทักษะของนักศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ทักษะของนักศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับทักษะ
ด้านความพอประมาณ	3.51	0.64	ปานกลาง
ด้านความมีเหตุผล	3.61	0.53	ปานกลาง
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.47	0.61	ปานกลาง
ภาพรวมทักษะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่าในภาพรวมทักษะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.53) โดยมีทักษะด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผลและด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น (ค่าเฉลี่ย 3.51 3.61 และ 3.47ตามลำดับ)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสรุปแยกเป็นผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไปและผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) สรุปผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชาย (คิดเป็นร้อยละ 54.93) โดยเมื่อจำแนกตามสาขาที่นักศึกษาสังกัด นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาการบัญชีและยานยนต์ (คิดเป็นร้อยละ 49.67) เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 52.92) มีระดับผลการศึกษา 2.51-2.75 เป็นส่วนใหญ่ (คิดเป็นร้อยละ 43.18) นักศึกษาส่วนมาก (คิดเป็นร้อยละ 88.02) อาศัยอยู่บ้านกับบิดามารดา โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ (คิดเป็นร้อยละ 45.96) มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรและมีรายได้ในช่วง 10,001-15,000 ต่อเดือน (คิดเป็นร้อยละ 41.78) ส่วนตัวนักศึกษาเองได้รับรายได้ต่อเดือน 5,000-8,000 บาทเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 23.68)

2) สรุปผลศึกษาถึงทัศนะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย

ผลการศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือยสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1) การรับรู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

นักศึกษามีการรับรู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) โดยนักศึกษามีการรับรู้ปัญหาเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของครอบครัวสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.06) รองลงมานักศึกษามีการซื้อสินค้าเมื่อพิจารณาแล้วว่าสินค้านั้นมีคุณภาพเหมาะสมกับจำนวนเงินที่ต้องจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.92) ส่วนเรื่องที่นักศึกษามีน้อยที่สุด ได้แก่ การมีการทำงานพิเศษหรือหารายได้เพิ่มเพื่อช่วยเหลือครอบครัวและการมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อควบคุมการใช้จ่าย (ค่าเฉลี่ย 2.44)

2.2) การรับรู้ปัญหาด้านสังคม

ในภาพรวมนักศึกษามีการรับรู้ทางด้านสังคมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) โดยทุกประเด็นย่อยนักศึกษาล้วนมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลางและนักศึกษามีการรับทราบว่าภาวะสังคมในปัจจุบันของไทยรวมทั้งหายนะค่านิยมของสังคมไทยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.60) รองลงมานักศึกษามีก็จริงแผนชีวิตเพื่อความอยู่รอดในสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.58) นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการที่สังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับเงินอำนาจและตกต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.54)

2.3) การรับรู้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

ในภาพรวมนักศึกษามีการรับรู้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48) นักศึกษาทราบภาวะแวดล้อมของสังคมและโลกและไม่สุขุมหรือไม่รับประทานสุราและหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดและอบายมุขต่างๆ และคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและส่วนรวมเป็นที่ตั้งสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.71) รองลงมานักศึกษาซื้อสินค้าต่างๆตามความจำเป็นเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องประดับแบบเรียบๆแต่สามารถใช้ได้นานไม่ต้องซื้อใหม่บ่อยๆและนักศึกษามีการช่วยสอดส่องลดปัญหาอาชญากรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งความสุขที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.71) แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการรับรู้ภาวะสิ่งแวดล้อมของสังคมและโลกพอสมควรซึ่งอาจเกิดจากการที่นักศึกษามีการติดตามการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นรอบๆตัวเพราะเห็นว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อตนเองรวมทั้งการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายนอก (environment) อันส่งผลโดยตรงต่อนักศึกษาเกิดจากการรับรู้ปัญหาต่าง ๆ และผลกระทบที่มีต่อคนบนโลกและเกิดจากการเรียนรู้จากการประชาสัมพันธ์และรณรงค์เพื่อให้ช่วยกันลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

2.4) ทักษะของนักศึกษาในด้านความพอประมาณ

ในภาพรวมทักษะของนักศึกษาในด้านความพอประมาณอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.51) โดยประเด็นย่อยต่างๆในด้านความพอประมาณนักศึกษามีทักษะในระดับปานกลางทั้งสิ้น นักศึกษาไม่ซื้อสินค้าที่มีราคาสูงเกินไปหากมีความจำเป็นต้องใช้ นักศึกษาจะเลี่ยงไปซื้อสินค้าทดแทนที่มีราคาไม่แพงสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.53) รองลงมานักศึกษามีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองเป็นตนเองมีโดยไม่ต้องขวนขวายหาสิ่งอื่นใดมาเติมเต็ม (ค่าเฉลี่ย 3.52) และนักศึกษามีการจัดสรรเงินที่ได้รับให้เพียงพอโดยไม่ต้องขอจากผู้ปกครองเพิ่มต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.47)

2.5) ทักษะของนักศึกษาในด้านความมีเหตุผล

ในภาพรวมทักษะด้านความมีเหตุผลของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.61) โดยนักศึกษาฝึกการซื้อสินค้าที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.69) และเป็นเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดนอกนั้นอยู่ประเด็นปานกลางทั้งสิ้นรองจากการซื้อสินค้าที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดแล้วนักศึกษามีวินัยทางการเงินมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.60) และนักศึกษามีการซื้อสินค้าที่ใช้ในการศึกษาการใช้จ่ายเงินด้วยความมีเหตุผลไม่ฟุ่มเฟือยและการพยายามหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาในเรื่องการใช้จ่ายอย่างมีสติที่ต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 3.59 เท่ากัน)

2.6) ทักษะของนักศึกษาในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในภาพรวมทักษะด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีนักศึกษามีระดับของทักษะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.47) โดยนักศึกษาใช้จ่ายด้วยความระมัดระวังและไม่ก่อหนี้และมีความสุขกับภาวะความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมในปัจจุบันในระดับสูง นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้นนักศึกษาใช้จ่ายด้วยความระมัดระวังและไม่ก่อหนี้สูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.85) รองลงมาได้แก่การที่นักศึกษามีความสุขกับภาวะความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมในปัจจุบันส่วนการหาได้เพิ่มเพื่อช่วยเหลือครอบครัวต่ำที่สุดค่าเฉลี่ย 2.83)

3) สรุปผลศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อทักษะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย

ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย ได้แก่ สาขาพี่นักศึกษาสังกัดการรับรู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจการรับรู้ปัญหาด้านสังคมและการรับรู้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยตัวแปรที่มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความผันแปรของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือยของนักศึกษาได้มากที่สุดคือการรับรู้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมรองลงมาคือการรับรู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจส่วนการรับรู้ปัญหาด้านสังคมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความผันแปรของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือยของนักศึกษาได้น้อยที่สุดโดยทั้งสามปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย

นั่นคือหากต้องการให้ทักษะของนักศึกษาต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การแก้ปัญหา ความฟุ่มเฟือยอยู่ในระดับที่ดีจะต้องทำการเพิ่มการรับรู้ของนักศึกษาให้มากขึ้นโดยเฉพาะการรับรู้ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเพราะมีความสามารถอธิบายความผันแปรของทักษะของศึกษาต่อการนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือยได้มากที่สุดกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือหาก ต้องการให้นักศึกษามีทักษะที่ดีต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหาความฟุ่มเฟือย ต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบภาวะเศรษฐกิจของสังคมและโลกพยายามปลูกจิตสำนึก และทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งใช้พลังงานและทรัพยากรทุกชนิดเท่าที่จำเป็นอย่างคุ้มค่าและ ประหยัดกระตุ้นให้นักศึกษาดูแลสุขภาพของตนเองพึ่งตนเองมีการช่วยสอดส่องสังคมเพื่อช่วยลด ปัญหาอาชญากรรมปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาใช้ชีวิตด้วยการยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตและใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการดำรงชีวิตรวมทั้งติดตามการเปลี่ยนแปลงต่างๆในด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอและควรเพิ่มการรับรู้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมให้นักศึกษาด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหรือมีความรู้ ความเข้าใจเพียงเล็กน้อย

2) ควรมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการบริโภคตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในวิทยาลัยและให้ บุคลากรทุกระดับรวมทั้งนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุดโดยเป็นการดำเนินกิจกรรมตาม นโยบายของวิทยาลัยและผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจัง

3) ควรมีการติดตามผลและประเมินผลสารจัดกิจกรรมและนำมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรใน วิทยาลัยและนักศึกษาเพื่อนำสิ่งที่ได้มาวางแผนในการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมกระตุ้นต่าง ๆ ใน

2) ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรของภาครัฐในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้น การบริโภคตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2552). **คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม
- กฤติพงศ์ บุญรงค์. (2550). **กระบวนการบริหารจัดการ ของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านตากแดด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา**. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2529). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564)**.
- ชฎิล นิ่มนวล. (2552). **รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความภักดีต่อองค์กร**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุดิมา สังทรัพย์. (2559). **พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, และคณะ. (2551). **การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม(ศูนย์คุณธรรม).
- นิยม บุญมีทองอยู่. (2556). **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประเวศ วะสี. (2550). **ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้**. นนทบุรี: โรงพิมพ์เจริญผล.
- วันวิสาข์ ครองสิน. (2555). **การพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดยโสธร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศักดิ์ดา แดงเถิน (2555). **การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในสำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
APPLICATION OF GOOD GOVERNANCE'S PRINCIPLE FOR ADMINISTRATION
IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2, MAEHONGSORN

สิริกอร์ ชุ่มเชย¹

SIRIKORN CHUMCHOEI

Received: 20 July 2020; Revised: 4 August 2020; Accepted: 12 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและชุมชนควรร่วมกันระดมความคิดเห็น และร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างด้านการมีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความ

¹ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

E-mail : tam_sirikorn@hotmail.com โทรศัพท์ : 0936626496

โปรงใส พร้อมรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนทุกชั้นตอน ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ วางแผนและตัดสินใจ ควรกล้ารับผิดชอบผลจากการกระทำของตนเอง ควรมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the schools analysis and 2) to suggest how to apply the good governance's principle in schools. The population were 166 school administrators in The Office of Primary Educational Service Area 2, Maehongsorn. Research instruments were rating scale questionnaires. The data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research result revealed that: the application of good governance's principle in schools were at the high level. The average order of good governance's aspects were: Accountability, Transparency, Value for Money, Rule of Law, Participation and Ethics.

The research suggestion were: school administrators, school boards, teachers and communities should brainstorm to propose regulations that are accepted by all parties. School administrators should be a role model of morality as well as being inspected by the stakeholders. All process should be given to all sectors to participate: to formulate school's vision, planning, decision making, responsible courage, mobilize resources that can be used economically for maximum school's benefit.

KEY WORD : Application of good governance's principle

บทนำ

สภาพของสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศหลายด้านทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม ไม่เว้นแม้แต่ด้านการศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาต้องปรับตัวให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงมีการ ปรับระบบโครงสร้างการบริหาร มีการกระจายอำนาจการบริหาร การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร

การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม (สมคิด มาวงศ์, 2554 :12)

ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปใช้บริหาร ดังในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 5 มาตรา 78 ในวรรค 4 และวรรค 5 ว่า “พัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการพัฒนาปฏิบัติราชการ โดยได้มีการจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550:22) และจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้จัดเป็นแนวทางใน การบริหารราชการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ว่า การบริหารราชการนี้เพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ทั้งภาครัฐและหน่วยงานทุกแห่งจึงได้มีการนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ การบริหารราชการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อันหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีนี้ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ได้มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ การบริหารงาน ตรวจสอบการทำงาน โดยที่ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานภายใต้กรอบของกฎหมายที่ชัดเจน ดำเนินการบนความถูกต้อง ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ มีความขยันอดทน และ

ในการปฏิบัติงานนี้ก็ยังต้องเน้นถึงความโปร่งใสในการทำงาน ทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ โดยการทำงานทั้งหลายทั้งปวงได้ มุ่งเน้นที่การก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น มีการกล่าวถึงใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2554) ได้กำหนดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ควบคู่ไปกับการปลูกจิตสำนึกค่านิยมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554:7) ในส่วนกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558, 2554:11-15)

จากการที่สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อผู้บริหารมีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาครองไว้ในการบริหารงาน ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการบริหารด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและอย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลจึงจะเป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษา องค์กรทางสังคมต่าง ๆ เพราะว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดี เป็นการบริหารจัดการที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งมวล (ธีระ รุญเจริญ, 2550:22-24)

จากที่กล่าวมา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นหน่วยบริหารการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

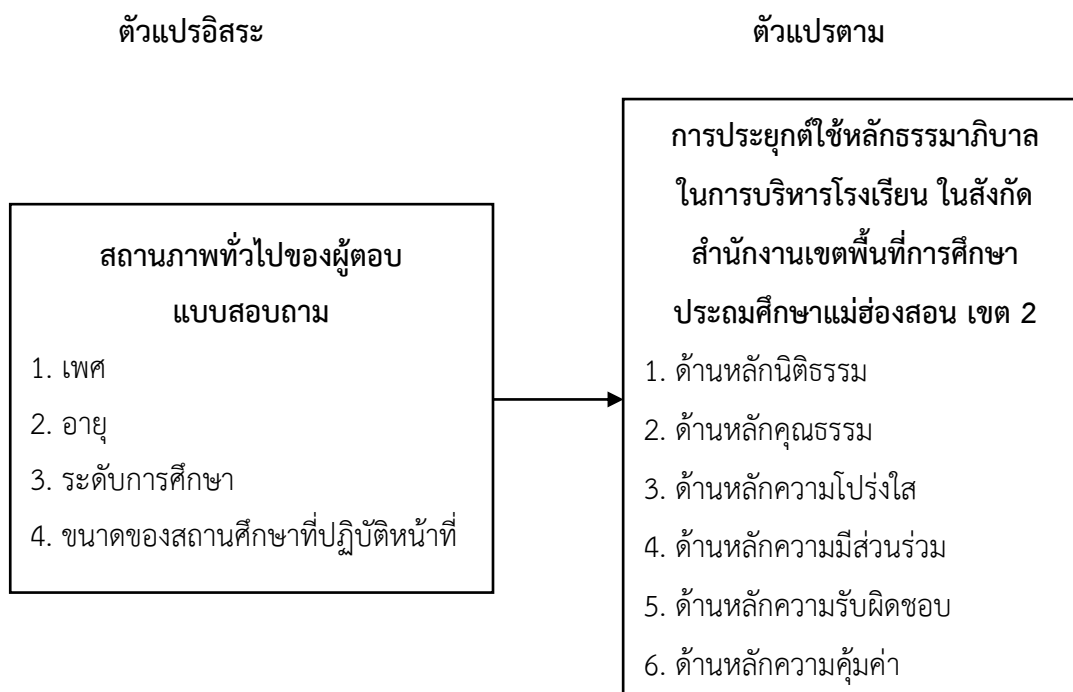
แม้ว่าจะประสบปัญหาการบริหารจัดการและปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษามาโดยตลอดซึ่งทางด้านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีนโยบายให้มีการกระจายอำนาจ ให้มีการใช้เทคนิควิธีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการดำเนินงานต้องมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล มีความรับผิดชอบในงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษาและมีการตรวจสอบถ่วงดุลในลักษณะการดำเนินงานรูปคณะกรรมการโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ มีส่วนร่วม และรายงานแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเสมอภาคอย่างทั่วถึง ตลอดจนเน้นถึงแนวโน้มในการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นหลายรูปแบบ มีความตระหนักในความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุง การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะบรรลุตามเป้าหมายต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหน่วยงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 166 คน

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, Rensis. 1932 ; อ้างถึงใน บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539: 87) ดังนี้

- 5 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอความคิดเห็นปลายเปิด ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. จำแนกแบบสอบถามโดยการคัดแยกฉบับตามสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถามแล้ว นำคะแนนที่ได้จัดพิมพ์ลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้จะประมวลผลด้วย ในการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่และค่าร้อยละเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์การการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตารางแล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556:121)

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปและอธิบายผล วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแล และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำพระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกำหนด กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่ชัดเจนถูกต้อง ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$)

ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ เป็นธรรม อดทนต่อปัญหาและอุปสรรคจนเป็นที่เคารพรักและศรัทธา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักศีลธรรม จรรยา ปณิธานให้บุคลากรมีความรักสามัคคีกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนต่อบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ดูแลและส่งเสริมให้บุคลากรยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม จนเกิดเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ทุกคน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง เกิดความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกชั้นตอน มีเกณฑ์มีตัวชี้วัดและผลการปฏิบัติงาน ที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ด้านหลักความร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา

ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และชุมชน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชนได้แสดงความ คิดเห็นในการวางแผนจัดทำแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) ผู้บริหารสถานศึกษา ใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$)

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามความรู้และความสามารถ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดมาตรการประหยัดทรัพยากรของสถานศึกษา ประหยัดเวลา และบรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$)

ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้แก่

ด้านหลักนิติธรรม ข้อเสนอแนะแนวที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและชุมชนควรร่วมกันระดมความคิดเห็น และร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ($f=17$) รองลงมา คือ ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของโรงเรียนให้คณะครูได้ศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ ($f=15$) และควรมีมาตรการลงโทษผู้ที่กระทำความผิดวินัยอย่างจริงจังและปณิธานความดีความชอบแก่ผู้ที่กระทำดี ($f=3$) ตามลำดับ

ด้านหลักคุณธรรม ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างด้านการมีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน (f=21) รองลงมา ผู้บริหารควรมีความเป็นธรรม ปฏิบัติตนต่อคณะครูด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (f=13) และ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้น และส่งเสริมให้บุคลากรให้ความเสียสละในการทำงานเพื่อส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ลดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน (f=5) ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนทุกขั้นตอน (f=25) รองลงมา คือ ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนมาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน (f=14) และควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานและผู้รับผิดชอบในการทำงานชัดเจน (f=7) ตามลำดับ

ด้านหลักความมีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน และตัดสินใจ (f=27) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนวคิด มีการแก้ปัญหาและทำงานร่วมกันอย่างถูกต้องเหมาะสม (f=17) และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำ ส่งเสริมให้ทุกคนหันหน้าเข้าหากัน มีส่วนร่วมในการทำงาน ไม่แบ่งฝ่ายแบ่งพวกในการทำงาน (f=15) ตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบต่อข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกล้ารับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตนเอง (f=29) รองลงมา คือ ควรแจ้งภารกิจ ขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติงานแก่ครูผู้รับผิดชอบ (f=17) และควรสนใจปัญหาในชุมชนและร่วมหาทางแก้ไข (f=5) ตามลำดับ

ด้านหลักความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด (f=23) รองลงมา คือ ควรร่วมกับครูวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ภายในโรงเรียนด้วยความประหยัด (f=13) และควรรณรงค์ให้ครูและนักเรียนประหยัดไฟ ประหยัดน้ำ และประหยัดพลังงาน (f=11) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงนำมาใช้ในการ บริหารงาน บริหารงานตามภารกิจและนโยบายสู่การปฏิบัติชัดเจน เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูและบุคลากรในการดำเนินงานจัดการศึกษา มีการจัดโครงสร้างองค์กรการ บริหารที่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่และรับผิดชอบ และมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2549:93-96) ได้ กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการจัดการศึกษา คือ การนำ ธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อ ความสำเร็จขององค์กรทุกประเภททุกระดับไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ องค์กรทางการศึกษาหรือองค์กร ทางสังคมต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ดีเป็นการสร้างประโยชน์และความเป็น ธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหม เมศวร์ คำผาบ (2550:78) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารงานของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550:81) ได้ศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลในการ บริหารของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ มีพฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลในเกณฑ์มากทุกด้าน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ วิรัตน์ รัตนมณี (2550:79) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิ บาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 3 ทั้ง 6 หลัก กลุ่มผู้บริหาร เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ทุกหลักอยู่ใน เกณฑ์มาก

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติ ตนตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีกำกับ ดูแล และ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด และมีการ นำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการมาใช้ในการ บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2550 : 76) ได้ศึกษาการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอด่านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 พบว่า หลักนิติธรรม ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และชุมชน ระดมความคิดเห็นและร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ควรจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติราชการของโรงเรียน ให้คณะครูได้ศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ ต้องมีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยอย่างจริงจังและโปร่งใสเห็นถึงความดี ความชอบแก่ผู้กระทำความดี ผู้บริหารต้องปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับอย่างเป็นธรรม และสังคมยอมรับ

ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ เป็นธรรม อดทนต่อปัญหาและอุปสรรคจนเป็นที่เคารพรักและศรัทธา ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักศีลธรรมจรรยา ปลุกฝังให้บุคลากรมีความรักสามัคคีกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนต่อบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2549:65) ได้กล่าวว่า หลักคุณธรรม เป็นหลักที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัยและประกอบอาชีพที่สุจริต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา มีจำรัส (2550:76) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอด่านมะกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 พบว่า หลักคุณธรรม ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัยเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ผู้บริหารและคณะครูควรได้รับการพัฒนาอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผู้บริหารต้องมีความเป็นธรรม ปฏิบัติตนต่อคณะครูด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง เกิดความไว้วางใจ มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่สถานศึกษาได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างต่อเนื่อง และการรายงานผลการปฏิบัติงาน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาซึ่งสอดคล้องกับ วนิตา แสงสารพันธ์ (2548:32) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหนึ่งของ ธรรมาภิบาลกับความโปร่งใสไว้ว่าการบริหารงานที่เปิดเผย มีระบบกติกาที่ตรงไปตรงมาทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสามารถตรวจสอบได้จะเห็นได้จากองค์กรใดที่มีระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสทุกขั้นตอนทั้งระบบข้อมูลข่าวสารและระบบกระบวนการบริหารจะส่งผลให้องค์กร มีความน่าเชื่อถือซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเห็นความสำคัญ ของหลักความโปร่งใสในการนำมาใช้ในการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ

นิกร นวโชติรส (2550:85) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลขอนแก่น พบว่า หลักคุณธรรม ผู้บริหารและครูผู้สอนต่างพอใจมากที่สุดคือ การใช้ระบบคุณธรรมประกอบการพิจารณาความดีความชอบ หลักความโปร่งใส รายการที่ได้รับความพอใจมากที่สุดคือ โรงเรียนมีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และชุมชน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา พวงทอง (2552:133) การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการประสานงานทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน และผู้บริหารสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา

ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และสำนึกในหน้าที่ ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและกล้าที่จะยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตน และใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วนิตา แสงสารพันธ์ (2548:44) ได้กล่าวความรับผิดชอบเป็นภาระบทบาทหน้าที่ ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติในการจัดองค์กร ทั้งสามารถจะต้องตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณา พวงทอง (2552:133) การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดองค์กร และโครงสร้างทางการบริหาร ที่ชัดเจน โดยมีคำสั่งมอบหมายงาน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความตระหนัก และสำนึกในหน้าที่ ที่มีต่อสถานศึกษาและสังคม ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษา ใส่ใจเกี่ยวกับปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา มีความตั้งใจที่จะร่วมกันแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชน

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการมอบหมายงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามความรู้และความสามารถ และมีการบริหารจัดการและวางแผนการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ปุณณญาดา กาพย์คุ้ม (2555:62) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าผา-เทพพนม เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าได้บริหารงานโดยการจัดสรรและการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการใช้ทรัพยากรได้อย่างรู้คุณค่า โดยการส่งเสริม การสนับสนุนการรณรงค์การใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริม สนับสนุนในด้านงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรจัดกิจกรรม โครงการส่งเสริมหรือเสริมสร้าง ธรรมภิบาล เช่น ประกวด และมอบรางวัลแก่สถานศึกษาที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดีเด่น หรือผู้บริหารศึกษาที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดีเด่น เป็นต้น

สถานศึกษา ควรจัดอบรมเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ทางการศึกษาครู ควรเสนอแนวความคิดในการทำงาน แก้ปัญหาร่วมกัน และทำงานอย่างเต็มความสามารถของตนเอง

คณะกรรมการสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

ผู้ปกครองนักเรียน ควรมีการส่งเสริมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการทำประโยชน์สร้างสรรค์ ผลงานต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ควรวิจัยเรื่อง แนวทางการปลูกฝังหลักธรรมาภิบาลด้วยการบูรณาการการจัดการเรียน การสอน หลักสูตร การวัดผลรวมทั้งการปฐมนิเทศก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน ให้มี หลักธรรมาภิบาลอยู่เสมอ

ควรวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ควรวิจัยเรื่อง การประเมินผลการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคล
ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(หน้า 65). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 3. (หน้า 22-24). กรุงเทพมหานคร.ข้าวฟ่าง.
- _____. (2549). ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา
ในโรงเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์. (หน้า 93-96). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิกร นวโชติรส. (2550). การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร
ขอนแก่น.การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). (หน้า
121). กรุงเทพฯ : วิริยาสาน.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2539). วิจัยทางการศึกษา. (หน้า 87). กรุงเทพฯ : พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปฐมนูดา ภาพยัตุ้ม. (2555). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าผา-เทพพนม เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรหมเมศวร คำผาบ. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ยุทธนา ชุตทองม้วน. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ,สาขาการ
บริหารการศึกษา. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2548). การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล. (หน้า 32). วารสารนักบริหาร.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด มาวงค์. (2554). องค์การและการจัดการ. (หน้า 12). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทจุฬนพัลลขิง
จำกัด.

- สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอท่าวะกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพรรณา พวงทอง. (2552). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2563-2566). สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://www.mhs2.go.th>.

ทักษะในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21
กับความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา
Skills in the world of change in the 21st Century
the challenges of student development

อรุณี สาลี¹
ARUNEE SALEE

Received: 19 July 2020; Revised: 11 August 2020; Accepted: 19 August 2020

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นและสำคัญสำหรับการพัฒนาการศึกษา และ 2) ศึกษาคุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาแห่งอนาคตใหม่ด้านการพัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคต งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลกับนักศึกษา 4 คณะ จำนวน 1,319 คน วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยสถิติวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ 2) การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) และสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure Interview) จำนวน 10 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis and Synthesis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นและสำคัญสำหรับนักศึกษา ประกอบด้วยทักษะสำคัญดังนี้ (1) ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม (2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (3) ทักษะชีวิตและอาชีพ 2. คุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาแห่งอนาคตใหม่ จะต้องมีการพัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคตน่าอยู่คือ จิต 5 ลักษณะสำคัญสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 1) จิตเชี่ยวชาญ 2) จิตรู้สังเคราะห์ 3) จิตสร้างสรรค์ 4) จิตเคารพ และ 5) จิตรู้จริยธรรม

คำสำคัญ : ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21, การพัฒนานักศึกษา, ความท้าทายในการพัฒนา

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

E-Mail : aruneeradiyah@yahoo.co.th เบอร์โทร 092 239 3519

ABSTRACT

The objective of this study is to 1) study important skills for learning in the 21st century that are necessary and important for the development of education, and 2) study the characteristics and skills of new future students in the development of awareness of nature and the environment. Consciousness of citizenship and sustainability for society in the future this research uses quantitative and qualitative research methods as follows. 1) quantitative research data collection with 4 faculty students 1,319 people analyze the findings by descriptive statistics and 2) qualitative studies. By documentary research and interviewing executives and lecturers of Northern College With a semi-structured interview form (Semi-structure Interview) amount 10 persons. Analyze the qualitative data by content analysis and synthesis.

The results of the research are as follows: 1. Development of learning skills in the 21st century that is necessary and important for students. It consists of the following important skills: (1) learning and innovation skills (2) information skills, media and technology (3) life and career skills. 2. Characteristics and skills of students of the new future Must develop awareness of nature and the environment. Consciousness towards citizenship and sustainability for the society in the future is 5 minds. The main characteristics for the future consist of 1) expert mind 2) synthetic knowledge 3) creative mind 4) respect mind and 5) ethical mind

Keywords : skills of the 21st century, student development, development challenges

บทนำ

สารสนเทศ (Information Technology) ทำให้ทั่วทุกภูมิภาคของสังคมมีการติดต่อสื่อสารรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยมีเครื่องมือสื่อสารดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ สมาร์ทโฟน (Smart Phone) ไอโฟน (Iphone) คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook) แท็บเล็ต (Tablet) ซึ่งเป็นปัจจัยในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารรูปแบบดิจิทัลในสังคมปัจจุบันเกิดปัญหาอย่างมากมายซึ่งมีข้อมูลมหาศาลทั้งในเชิงวิชาการ บันเทิง สังคมและอื่น ๆ อีกมาก ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถจัดการข้อมูลหรือใช้ประโยชน์ได้อย่างสร้างสรรค์ได้ทั้งหมด ขณะเดียวกัน การแข่งขันและความร่วมมือที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนน่าตกใจ ทั้งทางภาคเศรษฐกิจ ขับเคลื่อน ด้วยข้อมูลความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเข้ามาแทนแบบซ้ำซ้อน แต่ในขณะเดียวกันก็ถูกใช้เพื่อช่วยให้พนักงานที่มีทักษะ

ในขั้นสูงเพิ่มผลผลิตมากขึ้นและสร้างสรรค์มากขึ้น ผู้ที่สามารถปรับตัวและสร้างประโยชน์ให้องค์กร โดยใช้กระบวนการทำงานที่ต้องใช้ทักษะทางด้านการสื่อสาร แก้ปัญหา การคิดเชิงวิพากษ์ อาจจะกล่าวได้ว่าการทำงานที่ต้องใช้สมองและการปฏิสัมพันธ์จึงจะสำเร็จได้ ซึ่งจากสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้นักศึกษาในยุคนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติของการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัวยุคใหม่ ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความทันสมัยของสังคมอย่างมากมาย ซึ่งทั้งหมดนี้นักศึกษาจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ เพื่อการดำรงอยู่อย่างมีคุณภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ มีความสามารถในการปรับตัวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต สามารถเอาตัวรอดเป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติพร้อมและประสบความสำเร็จ มีการเรียนรู้ทักษะใหม่เพื่อความอยู่รอดในสังคม ดังนั้นนักศึกษาในยุคนี้มีความเป็นเลิศในด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้หลัก ซึ่งไม่เพียงพออีกต่อไปในยุคที่มีความรู้และข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นักศึกษาต้องมีทั้งความรู้ในเนื้อหาและทักษะที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนความรู้เหล่านั้นให้เข้ากับเป้าหมายที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ รวมถึงเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามเนื้อหาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนานักศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาที่ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ และเปลี่ยนวิธีการพัฒนา ทำอย่างไรที่จะให้อาจารย์ได้ออกแบบกระบวนการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม โดยมีการเตรียมผู้สอนให้มีความพร้อม ซึ่งการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มีระบบการเชื่อมโยงที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนานักศึกษาในศตวรรษจะต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการลงมือทำ ได้ปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถผลิตความรู้จากสิ่งที่ตนเองคิด โดยนำความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ (Ability to use new Knowledge in a Creative way) และเตรียมตัวเพื่อการใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริง (Life in the Real World) ส่งเสริมให้นักศึกษาให้ความร่วมมือ (Collaboration) กับโครงการต่างๆ กับนักศึกษาต่างสาขาสถาบัน ทั้งในและต่างประเทศ คุณภาพของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการทำงานและมีทักษะในการเรียนรู้และการปรับตัว

ดังนั้นทักษะในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องใช้ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและเตรียมความพร้อมที่จะท้าทายจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งปัจจัยที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพคน ในปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา กระบวนการพัฒนานักศึกษาจะต้องบูรณาการกับบทเรียน สภาพจริงของธรรมชาติและชุมชน สังคม การปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ไป จึงเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักและให้ความสำคัญเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา การพัฒนา
นักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่
เน้นเฉพาะวิชาความรู้ ไม่ได้เรานอกจากมีความรู้ในวิชาหลัก (Core Subjects) แล้วจะต้องเรียนรู้ใน
ลักษณะสหวิทยาการ (Interdisciplinary) และต้องมีความรู้รอบตัวอื่น ๆ ด้วย เช่น นักศึกษามีความ
ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Global Awareness) การให้ความรู้ทางด้านเศรษฐกิจ
การเงิน การประกอบธุรกิจหน้าพลเมืองโลก ตลอดจนความรู้ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การ
ที่เรามีความรู้เพียงอย่างเดียวในศตวรรษที่ 21 จะไม่เพียงพอ นอกจากนี้หากมองถึงการใช้ชีวิตแล้วมีอีก
มิติที่ต้องศึกษากลไกในการสร้างเสริมองค์ความรู้แล้วยังจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการสร้าง
เสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพด้วย (Life and Career Skills) เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคล ซึ่งจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การควบคุม
อารมณ์ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำ เป็นผู้รู้จักรักการให้ ทำความโดยไม่หวังผลตอบแทน
นอกจากนี้การเรียนรู้ต้องเรียนกันตลอดชีวิต ดังนั้นนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้
เรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning and Innovation Skills) หมั่นฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิด
ทักษะเรียน โดยการปฏิบัติ (Learning By Doing) การคิด วิเคราะห์ เรียนรู้วิธีแก้ปัญหา มีความคิด
สร้างสรรค์ มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะแห่งความร่วมมือ หรือเรียกว่า 4C คือ
Communication, Collaboration, Creativity และ Critical Thinking และที่ขาดไม่ได้คือ ทักษะ
ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media, and Technology Skills) เมื่อโลก
เปลี่ยนระบบการศึกษา แนวทางการเรียนรู้เปลี่ยนในศตวรรษที่ 21 ต้อง “ก้าวข้ามสาระวิชา” ไปสู่
การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21th Century Skills) (Dellanca &
Brandt, 2010) ดังนั้น ระบบการศึกษาเรียนรู้จึงจำเป็นต้องปรับ กระบวนทัศน์
ปรับกระบวนการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้ดำรงชีวิตและยืนหยัดในโลกอนาคตได้อย่างมีความสุข
ทั้งทางด้านการดำเนินชีวิตและด้านหน้าที่การงาน สามารถปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่
จำเป็นในศตวรรษนี้ สามารถเอาตัวรอดเป็นนักศึกษาสามารถบัณฑิตที่มีคุณสมบัติพร้อมและประสบ
ความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะ ทักษะแห่งอนาคตใหม่ พัฒนา
จิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคตน่าอยู่
มากยิ่งขึ้น นั่นคือจิตหลายลักษณะสำหรับอนาคตสำคัญ ประกอบด้วย 1) จิตเชี่ยวชาญ 2) จิตสังเคราะห์ 3) จิตสร้างสรรค์ 4) จิตเคารพ และ 5) จิตรู้จริยธรรม (Gardner, 2010)

ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาในศตวรรษที่ 21เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้นักศึกษามีทักษะ
(Skill) ในการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต ถือเป็นความท้าทายที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงของ
กระแสสังคมโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารแบบไร้ขีดจำกัด และช่องทาง Social Network ที่ทำให้
คนเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา จึงเป็นความท้าทายในการพัฒนานักศึกษาในยุคนี้ที่จะต้องเตรียม

ความพร้อมด้านทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับยุคปัจจุบันที่มีความต้องการ คุณลักษณะของบัณฑิตที่เด่นชัดและสูงกว่าในอดีต สมรรถนะในตนเองของบัณฑิตจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในโลกอนาคต ในปัจจุบันที่มีความต้องการ คุณลักษณะของบัณฑิตที่เด่นชัดและสูงกว่าในอดีต สมรรถนะในตนเองของบัณฑิตจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในโลกอนาคต ในปัจจุบันสังคมไทยอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ความคิด ความเชื่อ และรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคม การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพราะฉะนั้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่งการพัฒนาการศึกษาให้มีความสมบูรณ์พร้อม ทั้งความรู้ด้านวิชาการ วิชาชีพ หรือวิชาชีพชีวิตและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขได้

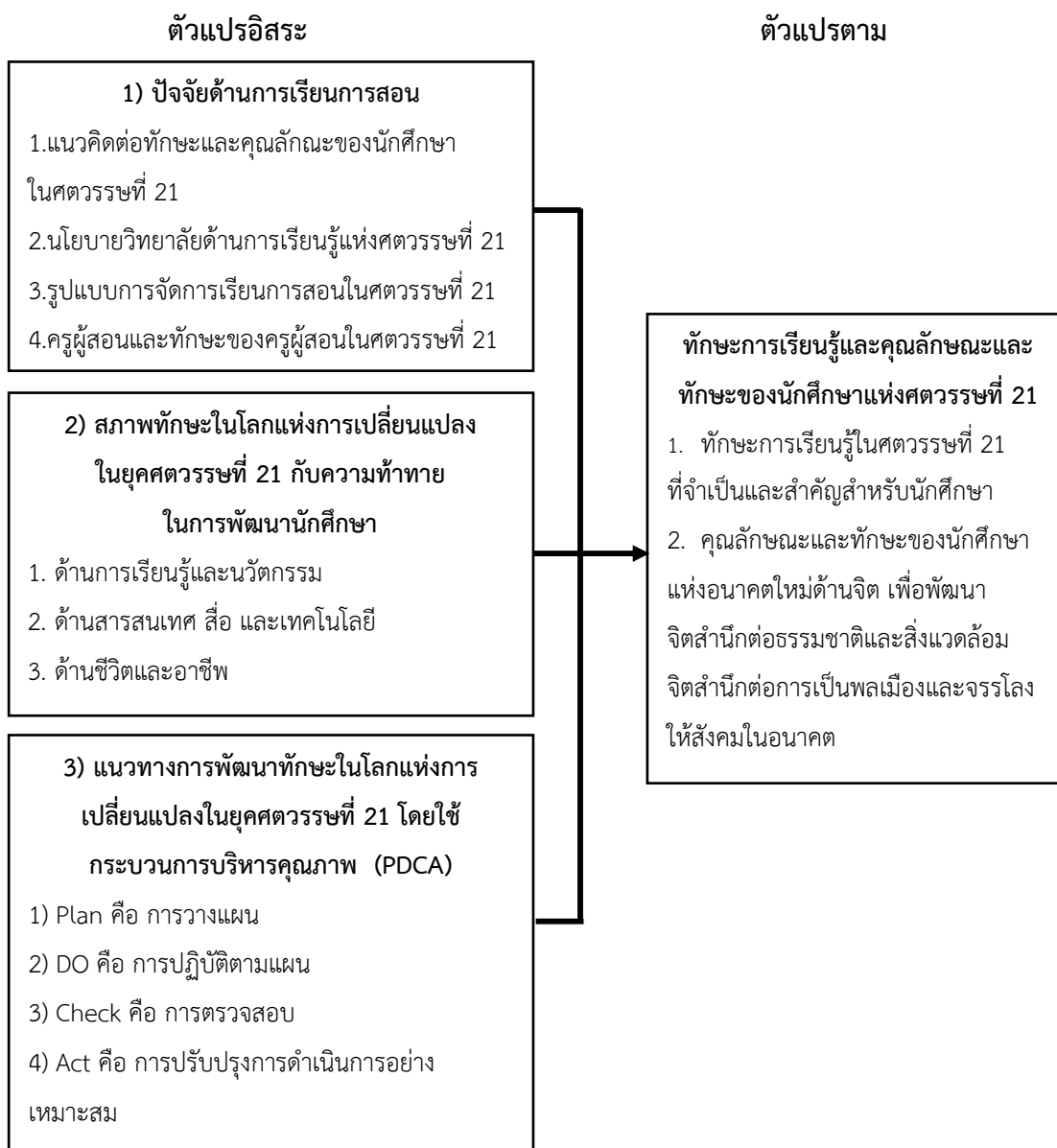
คำถามการวิจัย

1. ทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นและสำคัญสำหรับการพัฒนาการศึกษาควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. คุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาแห่งอนาคตใหม่ด้านการพัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคต ควรมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงทักษะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นและสำคัญสำหรับการพัฒนาการศึกษา
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาแห่งอนาคตใหม่ด้านการพัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลกับนักศึกษา 4 คณะ จำนวน 1,319 คน วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยสถิติวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ 2) การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) และสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-

structure Interview) จำนวน 10 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis and Synthesis)

ประชากรกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

1. การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนรายวิชาในคณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น (จำนวน 621 คน ทั้ง 4 คณะในสถาบัน)

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ (1) ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนรายวิชาในคณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จำนวน 10 คน และ (2) เอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามในด้านคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาในการเรียนการสอนศตวรรษที่ 21

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย โปรแกรมเสริมสร้างความรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมแบบวัดความพร้อมด้านการสร้างและการจัดการนวัตกรรม และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนด้านคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ควรจะเป็น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติและรัฐศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับคณบดีในคณะต่างๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานวิจัย ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษา

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน รวมจำนวน 10 ท่าน ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

3. การวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เช่น เอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัย ฯลฯ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยสถิติวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)
2. การศึกษาเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis and Synthesis)

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นและสำคัญสำหรับนักศึกษา ประกอบด้วยทักษะสำคัญดังนี้ (1) ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม (2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (3) ทักษะชีวิตและอาชีพ
2. คุณลักษณะและทักษะของนักศึกษาแห่งอนาคตใหม่ จะต้องมีการพัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคตน้อยอยู่คือ จิต 5 ลักษณะสำคัญสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 1) จิตเชี่ยวชาญ 2) จิตรู้สังเคราะห์ 3) จิตสร้างสรรค์ 4) จิตเคารพ และ 5) จิตรู้จริยธรรม

อภิปรายผล

การพัฒนานักศึกษา มีเป้าหมายเพื่อมุ่งหวังที่จะเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนั้นยังแก้ปัญหาด้านทักษะการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระวิชาแกนหลักที่จะทำให้เกิดทักษะพื้นฐานซึ่งมีความจำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะด้านความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อการดำรงอยู่ในอนาคต ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสื่อสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นในการทำงาน จิตห้าลักษณะสำหรับอนาคตที่สำคัญ จิตเชี่ยวชาญ จิตรู้สังเคราะห์ จิตสร้างสรรค์ จิตเคารพ และจิตรู้จริยธรรม เพื่อความราบรื่นในการทำงาน การดำเนินชีวิตและการจรรโลงสังคมในอนาคตให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนานักศึกษาเพื่อพัฒนาแห่งศตวรรษที่ 21 จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการที่สถาบันการศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญ ดังนี้

1. สถาบันการศึกษาควรกำหนดนโยบาย และประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนานักศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จค่าเป้าหมายในดำเนินงาน และมีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. จัดทำแผนพัฒนานักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีระบบและกลไกในการควบคุม กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ
3. ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนานักศึกษา ออกนโยบาย กฎระเบียบ ระบบและกลไก สร้างชุมชนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้แบบศตวรรษที่ 21 และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
4. การพัฒนาองค์กรนิสิตนักศึกษาให้มีความเข้มแข็งและสร้างความตระหนักแก่นักศึกษาในการเตรียมตนเองและพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
5. การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนานักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง
6. พัฒนาอาจารย์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมทั้งแนวคิด ความรู้ ทักษะ เจตคติ มีคุณลักษณะที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งแวดล้อมของศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะที่เพียงพอต่อการพัฒนานักศึกษาเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
7. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้นักศึกษาและอาจารย์ได้มีโอกาสและเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ และเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์
8. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้
9. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เพียงพอ เหมาะสม และเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แชมณี. (2555) **บัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 : การปรับหลักสูตรและการสอน**. เอกสารอัดสำเนา.
- เบญจวรรณ ถนอมชยวัช. (2555) **การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข**. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2550). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2551-2556**. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2557) **แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **สนุกกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- Gardner, H. (2010). **Five Mind for the Future**. Harvard Busuness School Press. Boston: Massachusetts.
- Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds), (2010). **21st Century Skills : Rethinking How Students Learn**. Bloomington: Solution Tree Pree.
- Kay, K. (2010). **21st Century Skills : Why the Matter, what They are, and How We Get There**. In Bellanca, J. & Brandt, R. (Eds.) **21st Century Skills : Rethinking How Students Learn**. Bloomington, In: Solution Tree Press.
- Martin, J. (2010). **The Meaning of the 21st Century**. Bangkok. L.T.P. The Partnership for 21st Century Skills. (2009) **Framework for 21st Century Learning**. Retrieved June 5, 2015, from HTTP://21st Century Skills. Orgindex.php.

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง
กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

Factors affecting the quality of life development for the elderly
in urban areas: case study at NakhonRatchasima Province

วิภาส ทองสุทธิ¹ พัฒน์ศิณ ลำไธสง² ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ³

Vipas Thongsut, Phatsin Samrueang Rum, Chavarit Yosrikun

Received: 18 July 2020; Revised: 7 August 2020; Accepted: 20 August 2020

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) และ F-test (one way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ได้แก่ การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยด้านสภาพ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

³ อาจารย์, อาจารย์ประจำสาขาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนครราชสีมา

ความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุมีความสุขกายสบายใจ และไม่รู้สึกลัวเหงา อ้างว้าง เดียวดาย ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือคนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผลต่อไป ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ได้แก่ ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ, พื้นที่เขตเมืองจังหวัดนครราชสีมา

Abstract

The objective of this study are: comparing factors affecting quality development the life for the elderly in urban area at NakhonRatchasima province and to study the opinions and suggestions about Factors affecting the quality of life development for the elderly in urban areas at NakhonRatchasima province. The population studied was the elderly who received a living allowance in Muang district of NakhonRatchasima province. The sample size was determined by using the Taro Yamane formula. The sample size was 395 people. The tools for data collected are questionnaire and estimation scale method. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, independent samples and F-test (one way ANOVA). The results showed that:

1. Factors affecting the quality of life development for the elderly in urban areas at NakhonRatchasima province as a whole is in a high level. In order of average, from highest to lowest, as follows. Good physical condition, good living conditions. In the good emotional state Self-decision. In the aspect of interpersonal relations and social integration respectively.

2. The comparison of factors affecting the quality of life development for the elderly in urban areas at NakhonRatchasima province, classified by gender and educational level In the overall and in each aspect No different.

3. Suggestions about factors affecting the quality of life development for the elderly in urban areas at NakhonRatchasima province found that: Good physical conditions include eating age-appropriate foods and not harmful to health avoiding alcohol, smoking, health examinations, age-appropriate exercise and access to health information. Factors Well-being, including the elderly, can have a career to supplement their income and livelihood by relying on the children to minimum. Good emotional factors include the elderly being physically happy and not feeling lonely. He did factors of self - decision making are the elderly who have freedom of thought and express their opinions. The rational as well as being courageous to reflect ideas for family or those around him to be aware of further reasonable needs. Interpersonal factors are the elderly interaction with family members, relatives and neighbors including encouraging joint activities between the elderly, family members, relatives or neighbors and the social integration factors, which are the elderly have demonstrated their knowledge, abilities, and performances of their potential including being respected by people in the community.

Keywords: Factors affecting the quality of life development for the elderly, urban areas at NakhonRatchasima Province

บทนำ

ประเทศที่มีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น จะส่งผลให้โครงการสร้างประชากรของประเทศเปลี่ยนแปลงไป คือ อัตราส่วนผู้สูงอายุที่เป็นภาระเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อัตราส่วนและจำนวนประชากรวัยแรงงานเริ่มลดลง ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนรวม ต่อการออม และการลงทุนทำให้ผู้สูงอายุต้องเสี่ยงต่อการถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังมากขึ้น เพราะประชากรวัยแรงงานส่วนหนึ่งต้องย้ายถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุตรหลานมีเวลาเอาใจใส่ผู้สูงอายุน้อยลง ผู้สูงอายุจึงต้องรับผิดชอบตนเองมากขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากระบบสาธารณสุขได้รับการพัฒนามากขึ้น การตระหนักถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลให้ภาครัฐกำหนดมาตรการเตรียมการรองรับให้การดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อม “สังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ” เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ด้วยการมีแผนผู้สูงอายุ

แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 -2564) เพื่อกำหนดทิศทางนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ ที่ใช้ดำเนินการด้านผู้สูงอายุให้ชัดเจน (วิพรรณ ประจวบเหมาะ, 2553) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับระบบการดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น การให้บริการด้านสุขภาพ การจัดสวัสดิการทางสังคม การส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่ดี โดยที่สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการได้รับรู้ถึงข้อมูลที่เป็นต่อการวางแผนและดำเนินการบนฐานของการลงทุน และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า

วัยสูงอายุ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายอันเป็นผลมาจากความเสื่อมและความสามารถในการทำหน้าที่ลดลง ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ตามมา เช่น การเปลี่ยนแปลงของระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก พบว่ากล้ามเนื้อเยื่อกระดูกมีความแข็งแรงลดลงเนื่องจากการสูญเสียเนื้อกระดูก ทำให้กระดูกเปราะและหักง่ายแต่ติดช้า บางคนอาจมีหลังโก่งทำให้การเคลื่อนไหวเชิงซ้ำ ไม่กระฉับกระเฉง และการทรงตัวไม่ดี จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงของระบบประสาทสัมผัสพบว่า ความสามารถในการมองเห็น การได้ยินลดลง ทำให้มีความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร การรับรู้กลิ่นและรสลดลง เมื่อรวมกับการเปลี่ยนแปลงของระบบทางเดินอาหารที่มีการย่อยและการดูดซึมไม่ดีเกิดอาการท้องอืด แน่นท้องและอาจจะรู้สึกเบื่ออาหาร ทำให้แบบแผนการรับประทานอาหารเสียไป เกิดการบริโภคที่ไม่ถูกสัดส่วน เกิดภาวะบริโภคเกินหรือขาดสารอาหารได้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายประกอบกับวัยสูงอายุต้องเผชิญกับเปลี่ยนแปลงหน้าที่ การงาน ส่งผลทำให้รายได้และความภาคภูมิใจในตนเองลดลงด้วย และเมื่อมีการสูญเสียคู่สมรสหรือเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิด จะทำให้รู้สึกท้อแท้ หดหู่ บุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปจะรู้สึกน้อยใจ อ่อนไหวง่าย วิตกกังวล รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยและต้องการการพึ่งพามากขึ้น รู้สึกขาดความอบอุ่นก่อให้เกิดความเครียด ส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ซึมเศร้า แยกตัวจากสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งในครอบครัว และสังคมการเปลี่ยนแปลงในครอบครัวนั้นจะพบว่า ผู้สูงอายุจะลดบทบาทลง เช่น จากการเป็นหัวหน้าครอบครัวกลับเป็นผู้ที่ต้องได้รับการเลี้ยงดูจากบุตรหลาน และบางคนอาจจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง และจากการเปลี่ยนแปลงสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้ผู้สูงอายุบางคนต้องเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพ อีกทั้งการเกษียณอายุราชการ จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีบทบาทและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมลดน้อยลง เกิดการพึ่งพิงทั้งด้านกิจวัตรประจำวันตลอดจนกิจกรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ส่งผลกระทบด้านจิตใจของผู้สูงอายุได้ ผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังนั้นแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุก็คือ การช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและพึงพอใจสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

อย่างเหมาะสม ช่วยเหลือตนเองได้ตามอัตภาพ ไม่เป็นภาระให้แก่ผู้อื่นและดำรงไว้ซึ่งการมีคุณค่าในตนเองซึ่งหมายถึงการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเอง (ภุชญา เทพศิริ, 2557 : 3)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ต่อไป

วัตถุประสงค์

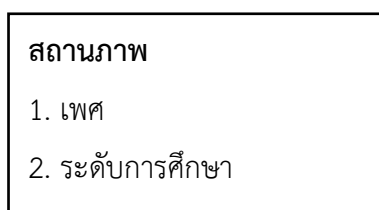
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานของการศึกษา

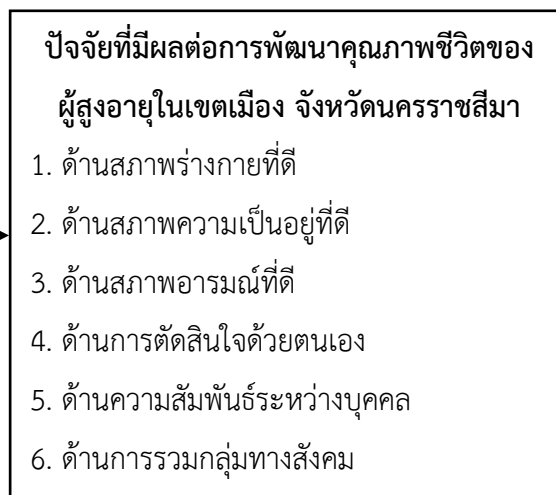
1. ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test แบบ Independent Samples) และ F-test (one way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพร่างกายที่ดี ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ได้แก่ การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุมีความสุขกาย สบายใจ และไม่รู้สึกรำคาญ อ่างว้าง เดียวดาย ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผลต่อไป ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ได้แก่ ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพันธ์ (2560 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา มีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสุขภาพอยู่ในระดับสูง และผู้วิจัยอภิปรายผลในแต่ละด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพร คูหา (2552) ที่ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ที่สะท้อนว่าควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพร่างกายที่ดี มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยด้านการใส่ใจเรื่องสุขภาพ และปัจจัยด้านการบริโภคที่ดี

1.2 ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ของพจนา ศรีเจริญ (2544) ที่ผลการวิจัยสะท้อนว่าควรให้ความสำคัญในการจัดการรายได้กับผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ควรเน้นให้ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุแบ่งเวลา หรือใช้เวลาว่างในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ให้ปลอดภัย

1.3 ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีความสุขกาย สบายใจ และไม่รู้สึกรำคาญ อ่างว้าง เดียวดาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพร คูหา (2552) ที่ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ที่สะท้อนว่าควรมีการเสริมสร้างความมั่นคงทางใจให้กับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์

บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสภาพอารมณ์ที่ดีมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านความไว้ใจ ห่วง อังว้าง

1.4 ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผลต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในกิจกรรมของครอบครัว หรือการไปพบปะสังสรรค์กับญาติมิตร จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า อย่างไรก็ตามการตัดสินใจด้วยตนเองของผู้สูงอายุในบางเรื่องให้ผู้ดูแล หรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นลูกหลาน ก็จะต้องสร้างความเข้าใจโดยใช้หลักการมีเหตุผลที่จะแสดง ให้ผู้สูงอายุเห็นผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำสิ่งต่างๆ เหล่านั้น

1.5 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน สอดคล้องกับ บังอร ธรรมศิริ (2549 : 47-48) ที่ได้กล่าวว่า ผู้สูงอายุยังมีความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม กล่าวคือต้องการความรัก การเอาใจใส่พูดคุย อย่างสม่ำเสมอจากครอบครัว ซึ่งเป็นการดูแลผู้สูงอายุขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1) ผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีบทบาทและเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว กิจกรรมพบปะเพื่อน มิตรสหาย กิจกรรมการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนๆ รวมถึงกิจกรรมของชุมชน

1.6 ปัจจัยด้านปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม จากการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับการได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ พงณา ศรีเจริญ (2544) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกระบบราชการในจังหวัดเลย ที่สะท้อนว่าการให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรให้ ความรู้ ประสบการณ์ตามความถนัดจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนยอมรับนับ

ถือ เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุกับชุมชน ที่สำคัญเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนหรือท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ได้แก่ การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ ผู้สูงอายุสามารถมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ โดยพึ่งพาลูกหลานให้น้อยที่สุด ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุมีความสุขกาย สบายใจ และไม่รู้สึกลัวเหงา อ้างว้าง เดียวดาย ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผลต่อไป ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การที่ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน และปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ได้แก่ ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ปัจจัยด้านสภาพร่างกายที่ดี ควรให้ความสำคัญในเรื่องการบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับวัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย
2. ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้และการดำรงชีพ
3. ปัจจัยด้านสภาพอารมณ์ที่ดี ควรให้ความสนใจและจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุขกาย สบายใจ และไม่รู้สึกลัวเหงา อ้างว้าง เดียวดาย
4. ปัจจัยด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ควรให้ผู้สูงอายุมีอิสระทางความคิด และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตลอดจนกล้าที่จะสะท้อนความคิดให้คนในครอบครัว หรือ คนรอบข้างได้รับรู้ถึงความต้องการที่สมเหตุสมผล

5. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ควรให้ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ญาติมิตร และเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุ คนในครอบครัว ญาติมิตรหรือเพื่อนบ้าน

6. ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ควรให้ผู้สูงอายุได้แสดงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนการแสดงศักยภาพที่ตนมีอยู่ รวมถึงการได้รับการยอมรับนับถือจากคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2547. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546.

กรุงเทพฯ : เจ เอส การพิมพ์.

เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพันธ์. 2560. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา.

ปริญญาณิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

บรรลุ ศิริพานิช. 2543. ผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สิริยาสาสน์, 2543.

บังอร ธรรมศิริ. 2549. ครอบครัวกับการดูแลผู้สูงอายุ. วารสารการเวก ฉบับนิทรรศการวันเจ้าฟ้าวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. หน้า 47-56.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. 2554. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่นโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง (ระยะที่ 1). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุพร คูหา. 2552. แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาณิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน”

เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย

สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย

The innovation model of "10 stories 10 reigns 10 teachings"

rhyme song books to improve analytical thinking skills

for Thai language in Chiang Rai high school students.

พงศกร สมมิตร¹

Pongsakorn Sommit

Received: 16 July 2020; Revised: 2 August 2020; Accepted: 15 August 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย มีจุดประสงค์เพื่อ เพื่อรวบรวมคำสอนที่ได้จาก พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาล และเพื่อสร้างต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน จำนวน 10 เรื่อง โดยมีขอบเขตการทำวิจัยครั้งนี้คือ ด้านเนื้อหา การศึกษา เนื้อหาคำสอน จากพระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำริ พระราชดำรัส ของ 10 รัชกาล การศึกษารูปแบบของการสร้างเนื้อเรื่อง เพื่อนำคำสอนมาสร้างเป็นเนื้อเรื่องที่มีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ การศึกษาบทอาขยาน ทำนองเพลง การเรียบเรียงบทเพลงที่เหมาะสมกับ เนื้อหาของคำสอนในแต่ละรัชกาล โดยเล่าเรื่องผ่าน บทอาขยานประกอบเพลง ขอบเขต ด้านประชากรคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืงรายมหาราช จ.เชียงราย โดยสรุปพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ สรุปเป็นคำสอนดังนี้ รัชกาลที่ 1 ความเสียสละคือจุดเริ่มต้นของการให้ รัชกาลที่ 2 วรรณกรรมนำชาติให้วัฒนา รัชกาลที่ 3 ศาสนธรรม นำจิต รัชกาลที่ 4 ศาสตร์วิทยา ชาติก้าวหน้า ไทยก้าวหน้า รัชกาลที่ 5 ความอดทน พาชาติพ้นวิกฤติ รัชกาลที่ 6 ความมีวินัย นำชาติไทยวัฒนา รัชกาลที่ 7 ประชาธิปไตยสร้างชาติไทยให้มั่นคง รัชกาลที่ 8 สุจริตธรรม นำชาติ รัชกาลที่ 9 ความพอเพียง แบ่งปันทุกชีวนมีสุข รัชกาลที่ 10 จิตอาสาพาชาติ โดยได้อาศัยการดึงข้อมูลจาก พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ นำมา สร้างเป็นเรื่องราว ผูกโยงกับสถานการณ์และเหตุการณ์สำคัญของแต่ละรัชสมัย โดยอาศัยบริบทของ

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

E-mail : The_masterart@hotmail.co.th เบอร์โทร: 0918524440

สภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเชื่อมโยงคำสอนให้เข้ากับเนื้อหาของเรื่องที่สร้างขึ้น และนำเนื้อหาของเรื่องที่สร้างเสร็จ มาจัดเรียงในรูปแบบของบทอาขยาน โดยใช้ความคล้องจองของถ้อยคำ ความสวยงามของภาษา โดยใส่ทำนอง เพื่อความน่าสนใจและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อใช้เป็นต้นแบบนวัตกรรมในการยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย

คำสำคัญ : หนังสือเพลงอาขยาน การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

Abstract

The research on innovation model of "10 stories 10 reigns 10 teachings" rhyme song books was aimed to raise the analytical thinking potential in Thai language of Chiang Rai high school students. It was intended to gather the teachings from works, speeches, words and guidance of the 1st-10th Thai kings and to build up the innovation rhyme song book model of 10 stories. The scope included the study on the content from royal works, speeches, words and guidance of 10 reigns, storyline telling to create the appropriate and consistent teachings, song as well as melody composing and rearranging to correspond with the teaching contents of each reign. The story was told through rhyme songs. The population used was year 1-6 high school students of Meng Rai Maharaj School, Chiang Rai. To summarize, King Rama I: sacrifice is the start of giving; King Rama II: literature leads to national development; King Rama III: religion lights up the soul; King Rama IV: advanced science brings nation's progress; King Rama V: patience causes endurance during crisis; Rama VI: discipline makes nation grow; King Rama VII democracy establishes firm nation; King Rama VIII: morality directs the nation; King Rama IX: self-sufficiency and sharing brings great happiness; King Rama X: public mind leads the country. Information about royal duties, speeches, words and guidance was the content used for a story with characters that linked to circumstances of social, culture and custom of each reign. The completion was then arranged in the form of song that contained the rhymes and melodies to create beauty of language in order to interest and motivate students' learning. The innovation model would be used to improve the potential of learners in critical thinking of Thai language.

Keywords: Rhyme song book Improving analytical thinking skill

บทนำ

ภาษาคือเครื่องมือสำคัญของมนุษย์ที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูล เรื่องราว จุดประสงค์ และความต้องการเพื่อวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา โดยการถ่ายทอดข้อมูลผ่านภาษามีหลากหลายรูปแบบ ทั้งการพูด การเขียนและการแสดงออกทางท่าทางหรือความรู้สึก นั้นทำให้ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

ภาษาไทย คือภาษาประจำชาติไทย ที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความรู้ ความเข้าใจ และศักยภาพในการใช้ภาษาของคนไทยแต่ละคน หากแต่ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การใช้ภาษาไทย ถูกลดบทบาทสำคัญเป็นเพียงภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร โดยมิได้มุ่งพัฒนาระดับศักยภาพของภาษา และผู้ใช้ภาษาให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจ ไม่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถแปรความ ตีความและวิเคราะห์ความเรื่องที่ได้อ่าน ได้ฟัง ได้ดู (จุฑามาศ เจริญธรรม, 2549) ซึ่งนั่นย่อมส่งผลต่อศักยภาพผู้เรียนที่ลดลง ซึ่งตัวแปรสำคัญที่จะบ่งชี้ได้ว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการใช้ภาษา ที่สมบูรณ์พร้อมหรือไม่ นั่นคือทักษะการคิดวิเคราะห์

จากผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย ปี 2550 โดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีคุณภาพมาตรฐานระดับดีน้อยที่สุด ร้อยละ 11.8 ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพด้านครูผู้สอนของ สมศ. พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพ ระดับ ดี เพียงร้อยละ 31.1 (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550)

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับอุดมศึกษา อีกทั้งยังเคยเป็นผู้สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่า 10 ปี และมีโอกาสเป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่มหาวิทยาลัย โดยปัญหาสำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาที่เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาภาษาไทย นั่นก็คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากทั้งผู้เรียน และผู้สอน ยังคุ้นเคยกับระบบการป้อนข้อมูลของผู้สอน และต้องการข้อมูลย้อนกลับจากผู้เรียน ในรูปแบบของความรู้ ความจำ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการฝึกฝนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ส่งผลโดยตรงต่อ ระบบการคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคล ที่ไม่สามารถประมวลความรู้จากสิ่งที่ได้อ่าน ได้เห็น ได้ฟัง เพื่อถ่ายทอดในรูปแบบการพูด หรือ การเขียน ส่งผลโดยตรงให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจในการคิดวิเคราะห์ ไม่แน่ใจในคำตอบ และส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและวิชาอื่นที่ต้องมีการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งยังเห็นได้ว่า ผู้สอนจะให้ความสำคัญกับการผลิตสื่อการสอนน้อยลง เนื่องจาก สื่อการสอนในปัจจุบันสามารถหาซื้อ

ได้โดยทั่วไป หากแต่ ในบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกันในปัญหาของผู้เรียน ทำให้สื่อการสอนไม่สามารถสนองความต้องการได้ตรงปัญหาที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัย มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ เพื่อสร้างระบบการคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล จึงได้ สร้างต้นแบบนวัตกรรมที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และตรงตามความต้องการของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งเป็นการเพิ่มเติมความรู้ให้เหมาะสม จึงได้นำเอา หลักคำสอนจากพระบรมราโชวาท พระราชรัส พระราชดำริ พระราชกรณียกิจ ของพระมหากษัตริย์ไทยในพระบรมราชจักรีวงศ์ ทั้ง 10 รัชกาล มาสร้างเป็นเรื่องราว โดยเล่าเรื่องผ่าน บทอาขยานประกอบเพลง เรียกต้นแบบนวัตกรรมนี้ว่า หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยสรุปหลักคำสอนของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาล ดังนี้

รัชกาลที่ 1 ความเสียสละคือจุดเริ่มต้นของการให้ รัชกาลที่ 2 วรรณกรรมนำชาติให้วัฒนา รัชกาลที่ 3 การศึกษานำพาความเจริญ รัชกาลที่ 4 ศาสตร์วิทยา ชาติก้าวหน้า ไทยก้าวหน้า รัชกาลที่ 5 ความอดทน พาชาติพ้นวิกฤติ รัชกาลที่ 6 ความมีวินัย นำชาติไทยวัฒนา รัชกาลที่ 7 ประชาธิปไตย สร้างชาติไทยให้มั่นคง รัชกาลที่ 8 นำชาติไทย พ้นความขัดแย้ง รัชกาลที่ 9 ความพอเพียง แบ่งปันทุกชีวิตมีสุข รัชกาลที่ 10 จิตอาสาพาชาติ โดยการสร้างต้นแบบนวัตกรรมนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยอาศัยแนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom, 1961) ได้จำแนกการรู้ ออกเป็น 5 ชั้น ได้แก่ การรู้ขั้นความรู้ การรู้ขั้นเข้าใจ การรู้ขั้นวิเคราะห์ การรู้ขั้นสังเคราะห์ และการรู้ขั้นประเมิน และทักษะการคิดวิเคราะห์ ของบลูม (Bloom, 1956) ประกอบด้วยทักษะ สำคัญ 3 ด้าน คือ การคิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่างๆ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ

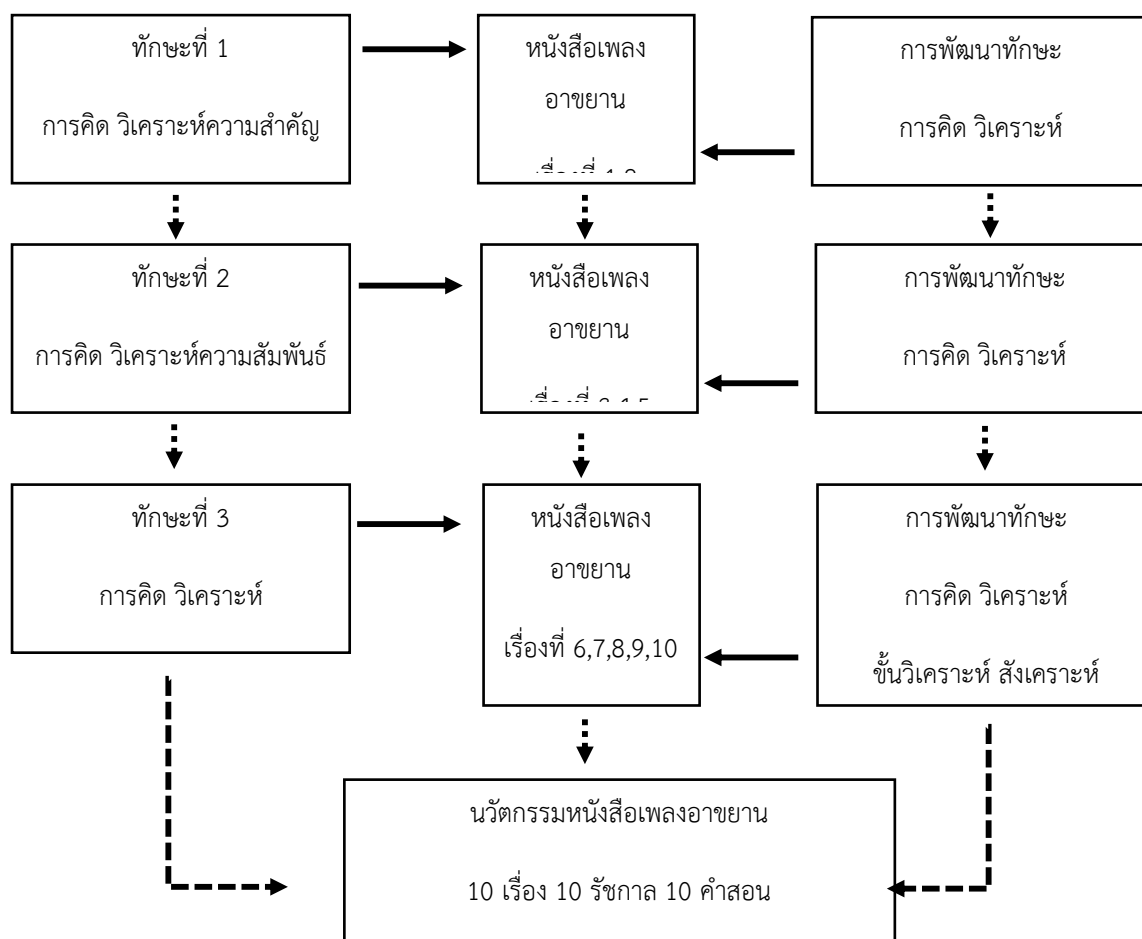
โดยได้อาศัยการดึงข้อมูลจากพระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ ที่เป็นแบบอย่างและคำสอนของพระมหากษัตริย์แต่ละรัชกาลที่เด่นชัดและเป็นแนวปฏิบัติต่อพสกนิกรในประเทศนำมาสร้างเป็นเรื่องราวผูกโยงกับสถานการณ์และเหตุการณ์สำคัญของแต่ละรัชสมัย และนำเนื้อหาของเรื่องที่สร้างเสร็จ มาจัดเรียงในรูปแบบของบทอาขยาน โดยใส่ความคล้องจองของถ้อยคำ ความสวยงามของภาษา โดยใส่ทำนองเพลงประกอบบทอาขยาน เพื่อความน่าสนใจและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงรายไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับการสอนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อยกระดับศักยภาพภาษาไทย ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมคำสอนที่ได้จาก พระราชากรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาล
2. เพื่อสร้างต้นแบบนวัตกรรมการหนังสือเพลงอาขยาน จำนวน 10 เรื่อง จากคำสอนที่ได้จากการรวบรวม พระราชากรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการสร้างต้นแบบนวัตกรรมการได้อาศัยแนวคิดหลักการที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ ของบลูม (Bloom, 1961) ได้จำแนกการรู้ ออกเป็น 5 ชั้น ได้แก่ การรู้ชั้นความรู้ การรู้ชั้นเข้าใจ การรู้ชั้นวิเคราะห์ การรู้ชั้นสังเคราะห์ และการรู้ชั้นประเมิน และทักษะการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom, 1956) ประกอบด้วยทักษะ สำคัญ 3 ด้าน คือการวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์เชิงหลักการ มาสร้างกรอบแนวคิดดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การรวบรวมคำสอน จากพระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ ของพระมหากษัตริย์ไทยในพระบรมราชจักรีวงศ์ เพื่อมาสร้างเป็นต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลง อาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย มีกระบวนการรวบรวม แต่งเนื้อหาเรื่อง สร้างบทอาขยาน และใส่ทำนองเพลง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 กระบวนการ ดังนี้

1. กระบวนการสร้างต้นแบบนวัตกรรม มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ขั้นเตรียม

1.1.1 ผู้ทำการวิจัยลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ประเมินเรื่อง การคิด วิเคราะห์ ในสถานศึกษา

1.1.2 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการวิจัย

1.1.3 จัดลำดับความสำคัญของขั้นตอนการทำวิจัย

1.1.4 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่จะใช้ในการทำนวัตกรรมเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสม

1.2. ขั้นดำเนินการ

1.2.1 ศึกษาคำสอน จากพระราชกรณียกิจสำคัญ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ของพระมหากษัตริย์ไทยในพระบรมราชจักรีวงศ์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 - 10 จากแหล่งความรู้ในรูปแบบหนังสือ ตำรา และสื่อสารสนเทศ

1.2.2 บันทึกคำสอนที่ได้จาก พระราชกรณียกิจสำคัญ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 - 10 ลงในแบบบันทึกคำสอนสำคัญ 10 รัชกาล

1.2.3 นำคำสอนที่ได้จากการบันทึก มาวางโครงเรื่อง และสร้างเป็นเนื้อเรื่อง โดยมีลักษณะของการสร้างบทละคร ประกอบด้วย การตั้งชื่อเรื่อง เนื้อหาของเรื่อง ตัวละคร และข้อคิดจากเรื่อง จำนวน 10 เรื่อง

1.2.4 นำเนื้อเรื่องที่แต่งเรียบร้อยแล้ว มาวางรูปแบบของฉันทลักษณ์ใน รูปแบบของบทอาขยาน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นเมื่อได้อ่าน ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ดีที่สุด สำหรับการยกระดับการคิด วิเคราะห์ของผู้เรียน

1.2.5 นำบทอาขยานทั้ง 10 เรื่อง มาใส่ทำนองเพลงใหม่ทั้งหมด โดยสร้างทำนองเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อหาของ บทอาขยาน ให้เป็น บทเพลงอาขยาน

1.2.6 เผยแพร่ ต้นแบบนวัตกรรมเพื่อใช้ในการ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการคิด วิเคราะห์ของผู้เรียน

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาชยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัด เชียงราย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำผลมาวิเคราะห์และตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยจะ นำเสนอผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อรวบรวมคำสอนที่ได้จาก พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาล โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

รัชกาลที่	คำสอนเรื่อง	พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ โดยสรุป
1	ความเสียสละคือ จุดเริ่มต้นของการให้	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสถาปนา กรุงเทพมหานคร (หรือกรุงรัตนโกสินทร์) เป็นราชธานี มากไปกว่านั้น พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถอย่างยิ่งในการป้องกันราชอาณาจักรด้วยการทำสงครามรบกับพม่าถึง 7 ครั้ง รวมถึงทรงฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยอัน เป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยและอยุธยา
2	วรรณกรรมนำชาติ ให้วัฒนา	มรดกศิลปวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของประเทศไทยในปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นเสมือนมรดกจากยุคทองของวรรณคดีในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถด้านศิลปกรรมอย่างยิ่งในการนำบทละครเก่ามาทรงแต่งใหม่ เช่น รามเกียรติ์ อุณรุท และ อิเหนา รวมถึงยังทรงพระราชนิพนธ์บทพากย์โขนอีกหลายชุดอีกด้วย
3	การศึกษานำพาความ เจริญ	พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความสำคัญของการศึกษา เป็นอย่างมาก และโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าฉนวน กรมหลวงวงศาธิราชสนิท แต่งหนังสือ จินตามณี เป็นเล่มที่สอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบเรียนภาษาไทยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง รวมถึงหากใครได้ไปวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารก็จะเห็นได้ว่าตามผนังต่างๆ มีความรู้อยู่มากมาย เนื่องจากพระองค์ทรงโปรดให้ผู้ในด้านต่างๆ นำความรู้มาสลักไว้เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่คนทั่วไป

รัชกาลที่	คำสอนเรื่อง	พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ โดยสรุป
4	ศาสตร์วิทยา ชาติ ก้าวหน้า ไทยก้าวไกล	พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงถือได้ว่าเป็น พระบิดาแห่ง วิทยาศาสตร์ไทย ด้วยพระอัจฉริยภาพในด้านดาราศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ โดยพระองค์ทรงการคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงได้ อย่างแม่นยำ รวมถึงพระองค์ได้รับการยกย่องเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของ สัตววิทยาสมาคมแห่งสหราชอาณาจักรอีกด้วย
5	ความอดทน พาชาติ พ้นวิฤติ	พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ ทรงเลิกทาสอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนในที่สุดทำให้ประชาชนทุกคนเป็น ไท รวมถึงพระองค์ได้มีทรงมองการณ์ไกลในการพัฒนาสยามให้มีความ ทันสมัย โดยได้ทรงก่อตั้งการประปา การไฟฟ้า ไปรษณีย์โทร เลข โทรศัพท์ การสื่อสาร การรถไฟ รวมถึงการขุดคลองหลาย แห่ง รวมถึงยังทรงเจริญพระราชสัมพันธ์ไมตรีต่อชาติตะวันตกหลาย ประเทศ เพื่อป้องกันการรุกรานของจักรวรรดิ
6	ความมีวินัย นำชาติ ไทยวัฒนา	พระองค์ทรงให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาและได้ทรงจัดตั้งโรงเรียน และมหาวิทยาลัยซึ่งยังคงเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างวินัย ในประเทศไทยมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ได้แก่ โรงเรียนวชิราวุธ วิทยาลัย ซึ่งในอดีตเคยโรงเรียนมหาดเล็กหลวง รวมถึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นเป็น “จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย” ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย
7	ประชาธิปไตยสร้าง ชาติไทยให้มั่นคง	ความเสียสละของพระองค์ต่อการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง จาก จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปเป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ นั้น ถือเป็นพระคุณอันล้นพ้นของชาวไทยทุกคนที่ได้ทรงพระราชทาน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร สยาม พุทธศักราช 2475 ซึ่งเป็น รัฐ ธิ ร ร ม ญ ู ญ ุ ถ า ว ร ุ ฌ บ ั บ แ ร ก ข อ ง ไ ท ย เมื่ อ วันที่ 10 ธันวาคม พุทธศักราช 2475 จนทำให้ประเทศไทยมีการ ปกครองแบบประชาธิปไตยในปัจจุบัน

รัชกาลที่	คำสอนเรื่อง	พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ โดยสรุป
8	นำชาติไทย พ้นความขัดแย้ง	ในช่วงปี พ.ศ.2489 นั้นได้เกิดเกิดความขัดแย้งกันระหว่างชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนจนเกือบเกิดสงครามกลางเมือง พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลจึงทรงตัดสินพระทัยในการเสด็จพระราชดำเนินสำเพ็งด้วยพระองค์เอง เพื่อเป็นการประสานรอยร้าวที่เกิดขึ้นให้หมดไป รวมถึงยังทรงมีพระราชปราชญ์ให้มีการผลิตแพทย์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อการรักษาพยาบาลประชาชน โดยการจัดตั้งโรงเรียนแพทย์แห่งที่ 2 นั่นคือโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยในปัจจุบัน คือ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9	ความพอเพียง แบ่งปัน ทุกชีวันมีสุข	ตลอดเวลา 70 ปีในการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอย่างต่อเนื่องในการเสด็จเยี่ยมเยียนประชาชน จนทำให้มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริถึง 4,741 โครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น โครงการฝนหลวง โครงการแก้มลิง โครงการแก้มลิง รวมถึงทรงพระราชประธานแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่าง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ประชาชนสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างพอดีและมีความสุข
10	จิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์	สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรทรงใส่พระราชหฤทัยเรื่องจิตอาสาในสังคม และในการศึกษาของเยาวชนในประเทศไทย โดยทรงสนับสนุนและพระราชประธานทุนการศึกษาให้กับผู้ที่มีฐานะยากจน แต่มีความประพฤติดี มีความสามารถในการศึกษา ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงในระดับปริญญาตรี รวมถึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชขึ้นเพื่อรักษาผู้ป่วยในพื้นที่ห่างไกล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาชยาน จำนวน 10 เรื่อง จากคำสอนที่ได้จากการรวบรวม พระราชนิพนธ์ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาล โดยได้ผลการวิจัยดังนี้

เรื่องที่ 1 รัชกาลที่ 1

ความเสียสละคือจุดเริ่มต้นของการให้

เนื้อเรื่อง - “คือผู้สร้างเมือง แต่ครั้งแรกเริ่ม ต่อสู้เพิ่มเติม เพื่อภพภาคหน้า ด้วยพระนิมิตพิจารณา ว่าในไม่ช้า จะเกิดสงคราม ป้องกันศัตรู หมู่ราชอิ ไม่มีสัทธิ ไม่หวั่นหวงห้าม ด้วยความรักชาติ ประกาศลือนาม จุฬาลงคราม สถาปนา บ้านเมืองโกสินทร์ อรินทร์หนีพ่าย ศัตรูเป็นอนาถ ไม่กล้าเข้าหา สร้างราชธานี สง่าโสภา วิจิตรคุณค่า บ้านเมืองของเรา เจ็ดครั้งสงคราม โดนหยาบพม่าไม่เคยเหนื่อยล้า ระอาเนิ่นเนา สร้างคุณแก่เมือง พูเพื่องเนืองเนา เอนกเพี้ยมเฝ้า บ้านเมืองโอฬารรัตนโกสินทร์ แผ่นดินที่หนึ่ง ช่างติดตราตรึง ในใจเรื่อยมา ทำนุบำรุง เรื่องศาสนา ชันทสัสมาประชาชนและมนตรี ยังบูรณะ วัฒนิตีต วัฒจาริต และประเพณี ต่อยอดกรุงเก่า เมืองเฒ่าเปรมปรีดีอยู่ยธาธานี อีกสุโขทัย เริ่มต้นกรุงเทพ มหาปุระ ขอการวะ กษัตริย์สมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จุฬาลงครามเกรียงไกร สร้างไทยทวี ถึงยุคที่อยู่ ต้องรู้สละ ร้อยอมลตละ แบ่งปันผู้ให้ ยอมสละสิ่งและสิ่งเข้าไว้ ยอมสละใจ ยอมสละเงิน เพื่อส่วนรวมเรา จะได้มีสุข ไม่มีความทุกข์ ไม่จนรวยเกิน อะไรช่วยได้ ช่วยไม่ขัดเงิน ช่วยด้วยใจเพลิน เพื่อชาติของเรา คนที่ไม่รู้ จักเสียสละ ไม่แบ่งปันจะ ไม่รู้การให้คนจะเดินหนี ไร้คนสนใจ ไร้คนจริงใจ เพราะน้ำใจไม่มี ”

เรื่องที่ 2 รัชกาลที่ 2

วรรณกรรมนำชาติให้วัฒนา

เนื้อเรื่อง - กษัตริย์แห่งศิลป์ แดนดินที่สอง เดินตามครรลอง มรดกของไทย สืบทอดความงาม กวีสมัย หนึ่งในแดนไตร ผู้มีปรีชา ยุคทองวรรณกรรม เลิศล้ำคุณค่า สืบทอดต่อมา จากบรรพกาล พระองค์ทรงสร้าง กวีคุณค่า วรรณกรรมนานา ทศนานาชม บทละครภาษา คุณค่าเหมาะสม เปี่ยมอภิมณั คำคมมากมาย ละครในละครนอก บ่งบอกศักดิ์ศรี ของไทยมากมาย โสภีเรื่องราว รามเกียรติ์ อิเหนา แก่เก่ามากมาย ได้เรียนมากมาย จากพระพิพนธ์ บทพากย์เหโชน โชนโชนผู้คน ได้ศึกษาตน คิดค้นวิธี ความงามศิลปะ ประด่งแต่งเติมที่ เป็นบทกวี ยุคนี้ยุคทอง เยาวชนรุ่นใหม่ ต้องย้อนนึกถึง กวีผู้ซึ่ง เปรื่องปราชญ์เติมที่ บทกลอนของไทย เยาวชนควรมี ความรู้เพื่อที่ จะสืบสานงาน อย่าทำตัวเป็นคนลืมระลึก ไม่เคยคิดนึก ตรองตรึกประสาณ ถ้าคนรุ่นหลัง ไม่สนใจความงาม ไม่คิดเดินตาม บรรพของตน อีกไม่นานนัก คงจักไม่เหลือ ไร้ผู้จุนเจือ กวีผืนถิ่น อย่าให้เหลือแต่ ตำนานแผ่นดิน ช่วยกันจารจินต์ วรรณคดีไทย

เรื่องที่ 3 รัชกาลที่ 3

การศึกษานำพาความเจริญ

เนื้อเรื่อง - ยุคพระนั่งเกล้า เหนือเกล้าอยู่หัว ทุกคนรู้ทั่ว ได้เล่าเรียนกัน การศึกษาชาติ ฉลาด คงมั่น เรียนรู้ทุกวัน ยินดีปรีเปรม จินตามณี หนังสือเล่มแรก ได้เรียนจำแนก ภาษาเกษม มธูวาจา คุณค่าคมเข้ม หนังสืออ่านเป็น ภาษาของไทย แบบเรียนเล่มนี้ เป็นจุดกำเนิด เพริศพิริ้งบันเจิด สมกับ สมัย ภาพวาดผนัง ก็บรรลือไกล เขตุนพัตไทย วิจิตรงดงาม นำเอาความรู้ สลักคู่ผนัง ผู้คนพร้อมพรั่ง ได้อ่านมากมาย เสริมการศึกษา ประชาภากมาย ทุกคนชวนชวน ความรู้แก่ตัว หากเด็กคนหนึ่ง ไม่มีความรู้ ก็เหมือนกับปู เดินทางไปมั่ว ไม่มีทิศทาง เดินไปมิดมั่ว อาจเจอคนชั่ว เจอวิชา ด้วยประ ปรึชา ของจอมกษัตริย์ พระทรงเครื่องครัด จัดการศึกษา เพื่อผองไทยทั่ว ไม่กลัววิชา เป็นยุคเก่งกล้า พัฒนาค้นไทย พวกเราทั้งผอง ตริตรองแคไหนด การศึกษาไซ้ร ช่วยเรามั่งมี ทั้งทรัพย์ความรู้ และทรัพย์ หน้าที่ ทั้งทรัพย์มากมี เพราะความรู้งาม บางคนไม่สนใจการศึกษา ไร้ซึ่งวิชา ต้องหม่นหมองหมาง ไร้ เงินไร้บ้าน ไร้การไร้งาน เพราะไม่ทำตาม การศึกษาเรา หากทุกวันนี้ เริ่มต้นศึกษา จะมีวิชา ปัญญา ไม่เขลา มีสุขทุกวัน สร้างสรรค์เพื่อเรา ต่อเติมเรื่องราว การศึกษาตน

เรื่องที่ 4 รัชกาลที่ 4

ศาสตร์วิทยา ขาดก้าวหน้า ไทยก้าวไกล

เนื้อหา - วิทยาศาสตร์ เปรื่องราชญ์นักหนา ท่านนำวิชา วิทยาก้าวไกล พระองค์บิดา พัฒนา สมัย สร้างชาติยิ่งใหญ่ ก้าวไกลเรื่อยมา จอมเกล้าราชัน มิ่งขวัญประชา สุริยปราคา คำนวณแม่นยำ เกิดความนำชาติ ศาสตร์อันเลิศล้ำ ทรงเป็นผู้นำ คิดค้นวิชา นานาชีวิต สัตว์อยู่ในป่า สัตว์วิทยา นำพา ความรู้ เด็กน้อยได้เห็น ผู้ใหญ่ได้ดู ความสุขเรียนรู้ สัตว์วิทยา อีกน่าองค์คิด วิจิตรคุณค่า เอนกปรีชา พาไทยรุ่งเรือง มีศาสตร์ก้าวหน้า นำชาติประเทือง วิทยาฟูเฟื่อง นองเนื่องวิชา เป็นยุคสมัย คนไทย ทั่วหล้า ชื่นชมปรีชา อัครกษัตริย์ไทย เด็กไทยรุ่นนี้ มีวิทยาศาสตร์ ที่นำพาชาติ ล้าล้ำสมัย ศึกษา ค้นคว้า พาชาติก้าวไกล ต้องเรียนตั้งใจ ค้นคว้าทดลอง มุ่งมั่นจริงแท้ จะไม่เป็นสอง เก่งกาจ แคล่วคล่อง จึงต้องอดทน เพราะการศึกษา ปัญหาмаกล้น วิทยาพาคน หลุดพ้นความกลัว เพราะ ศาสตร์วิชา วิทยาไม่กลัว ต้องเรียนถ้วนทั่ว ไม่กลัวเรื่องราว เด็กไทยยุคนี้ ต้องพร้อมจะก้าว นำไทย โน้มน้าว ด้วยวิทยา อย่างมัวแต่เล่น ไม่เป็นภาษา ควรตั้งหน้าตา เรียนวิทยาศาสตร์ไทย

เรื่องที่ 5 รัชกาลที่ 5

ความอดทน พาชาติพ้นวิกฤติ

เนื้อหา - ปิยะราชา จอมกษัตริย์ไทย เกิดเกียรติองค์ไว้ ยิ่งใหญ่สืบมา มีความอดทน ส่งผล ประชา ไม่เจ็บกายา ไม่วายชีวิ เลิกทาสทั้งปวง ทรงห่วงทุกที่ ผืนแผ่นดินวิ สุชีสืบมา เป็นไทเป็นคน ส่งผลสร้างค่า ทุกอย่างยาดรา ประชาสุขใจ พัฒนาสยาม เรืองนามสมัย พัฒนาก้าวไกล วิไลงดงาม เมืองดีเมืองมอง ไม่หม่นหมองหมาง ทรงปูแนวทาง พัฒนาชาติไทย ก่อตั้งประปา ไปรษณีย์ไทย

โทรเลขรถไฟ เมืองไทยวัฒนา การสื่อสารก้าวล้ำ เข้าค่าสุขอุรา มีคลองธารา ประชาสุขใจ มีมิตรไมตรี สืบสานยิ่งใหญ่ ทรงเป็นหลักชัย ผลสไทยเรื่อยมา สร้างไทยวิวัฒน์ เติบโตคุณค่า สร้างชาตินำพานาวาแห่งชาติไทย คนไทยรุ่นนี้ มีกิจยิ่งใหญ่ ต้องนำชาติไทย เติบโตอีกครา ความอดทนนำชาติพัฒนา คือธรรมล้ำค่า จะสร้างชาติ หากขาดความอด ไม่ทนราศี ไร้ซึ่งความดี มากมีความเลว ประเทศจะย่อย คงปล่อยให้เขา เพราะคนไทยเข้า แต่จะตกเหว ต้องอดทนไว้ เพื่อไทยไม่เลว เพื่อชาติไทยเกี่ยว กับการพัฒนา หากเยาวชน คนไทยรู้ค่า ว่ารอเวลา จะพัฒนายั่งยืน เมื่อนั้นชาติไทย จะไม่ขัดขึ้น พวกเราจะยืน เพราะความอดทน

เรื่องที่ 6 รัชกาลที่ 6

ความมีวินัย นำชาติไทยวัฒนา

เนื้อหา – วินัยที่ดี เริ่มที่ศึกษา พระองค์นำพา การศึกษาไทย วินัยโดดเด่น สร้างไทยยิ่งใหญ่ โปรดเกล้าชาวไทย ก้าวไกลพัฒนา จัดตั้งโรงเรียน มากมายทั่วหล้า วิชาวุฒพัฒนา การศึกษาไทย การศึกษาเบื้องต้น ผ่านพ้นสมัย พระองค์ทรงหลักชัย ให้พระราชทานมา จุฬาลงกรณ์ สถานศึกษา ส่งเสริมคุณค่า นำพาวิชาการ ข้าราชการ พลเรือนทหาร วินัยมีดีงาม เพราะการศึกษาไทย เด็กไทยยุคนี้ มักขาดวินัย ย่อมส่งผลให้ ไม่พัฒนา ไม่มีความคิด ไม่ตรงเวลา ไม่เห็นคุณค่า เงินตราของตน มักนอนตื่นสาย เหนื่อยหน่ายเหลือล้น ไม่สนผู้อื่น ไม่มีน้ำใจ เพราะวินัยนี้ จะสร้างนิสัย ให้เยาวชนไทย ใส่ใจแท้จริง เด็กวินัยเยี่ยม ระเบียบเรียบร้อย ไม่ยอมอยู่หนึ่ง พัฒนาตนเอง เพราะวินัยนี้ เสริมคนให้เก่ง สร้างคนให้เป็น ผู้มีวินัย เริ่มจากตัวเอง ทำตามเวลา รู้เห็นคุณค่า เพื่อพัฒนาให้ เสริมสร้างศักดิ์ศรี ของเยาวชนไทย เป็นคนมีวินัย พัฒนาไทยให้ยั่งยืน

เรื่องที่ 7 รัชกาลที่ 7

ประชาธิปไตยสร้างชาติไทยให้มั่นคง

เนื้อหา – ยุคทองแห่งรัฐ เติบโตสมัย ประชาธิปไตย เริ่มต้นตอนนี้ รัฐธรรมนูญ พระองค์ทรงมีปกครองปฐพี ด้วยธรรมนำมา เป็นคุณล้ำพัน เป็นคุณสูงค่า ธรรมนูญราชา คุณค่าแผ่นดิน เมื่อสืบธนา สยามราชมินทร์ ปกครองแผ่นดิน ปฐพินแห่งไทย เปลี่ยนการปกครอง สมบูรณ์สมัย เปลี่ยนปกครองไทย ประชาธิปไตยเรื่อยมา ความเสียสละ ไม่สืบทอดวาสนา อำนาจราชา จากกษัตราสู่ชน สองสี่เจ็ดห้า เวลาสุขสันต์ น้อมนำผู้คน สู่ประชาธิปไตย ถึงทุกวันนี้ ผ่านพ้นสมัย ประชาธิปไตย แบ่งบานงอกงาม หลายสิบกว่าปี คืบวันพันผ่าน คืบวันพันกาล เน้นนานเรื่องราว เลือกตั้งมากครั้ง มีทั้งขุนควา ทุจริตเรื่องยาว เป็นหนามแผ่นดิน คนไทยรุ่นนี้ ขอให้ไม่สิ้น ว่าผืนแผ่นดิน ยังมีคนดี จะทำอะไร ยึดมั่นคงมี ออกเสียงทันที ใครมากได้ไป ถกซึ่งปัญหา ปัญญาผ่องใส ประชาธิปไตย เริ่มจากครอบครัว และสู่สังคม อุดมไปทั่ว ไม่ยอมมอมมัว จากภัยคุกคาม แลกเปลี่ยนความคิด ไม่มีใครห้าม ถูกกฎหมายตาม งดงามประชาธิปไตย

เรื่องที่ 8 รัชกาลที่ 8

นำชาติไทย พ้นความขัดแย้ง

เนื้อหา – ที่ใดมีเรื่อง ขุ่นข้องหมองหมาง คงไม่มีทางสงบสุขตั้งใจ พระองค์ทรงเป็น ผู้ห้ามเรื่องใหญ่ เหตุจีนและไทย ประชาสำเพ็ง มีเรื่องหมองใจ มีทุกข์ลำเค็ญ เป็นเรื่องยากเย็น จะมีผู้ใดมาห้ามความคิด ขัดแย้งยิ่งใหญ่ว่า สงครามไซร์ จะเกิดกลางเมือง ด้วยพระปรีชา จินไทยไร้เรื่องสงครามกลางเมือง สงบทันใด พระองค์เสด็จยังที่สมัย มีเหตุอันใด จินไทยทะเลาะกัน พระปรีชายิ่งสร้างสานสัมพันธ์ ร้อยราวมากอัน ประสานทันใด นอกจากนี้ทรงผลิตแพทย์เพิ่ม รักษาต่อเติม ประชาชาวไทย เพียงพอต้องการ โรงเรียนแพทย์เกิดใหม่ จุฬารองไทย พยาบาลจุฬา หากปรับมาใช้ ให้เกิดเด่นชัด แก่ความเค้นขัด เล็กน้อยมหา จงมีความคิด ยุติทุกครา มากมายปัญหา จะไม่เกิดเลย หากเรา มัวแต่ ไม่ยอมรับรู้ ไม่ยอมจะดู และมัวนั่งเฉย ไม่พูดไม่จา ไม่ว่าละเลย ไม่ทำไม่เคย ไม่ยุ่งเรื่องใด เมื่อนั้นคงแย จะแก้ไม่หาย ประเทศไม่สบาย เหมือนดังเป็นไข้ หากเราสละ มาร่วมแก้ไข เดินหน้าเข้าไป ปัญหาหมดลง

เรื่องที่ 9 รัชกาลที่ 9

ความพอเพียง แบ่งปัน ทุกชีวันมีสุข

เนื้อหา – องค์ภูมิพล เปี่ยมล้นคุณยิ่ง ทรงสร้างทุกสิ่ง เพื่อไทยถ้วนหน้า ครองราชย์ยิ่งใหญ่ นำไทยประชา เต็มเปี่ยมคุณค่า พัฒนาถาวร โครงการน้อยใหญ่ ทรงนำสั่งสอน ผสกนิกร ทุกตอนของไทย เยี่ยมราชการ บริวารทุกไท โครงการยิ่งใหญ่ วิไลเลิศค่า ผนหลวงแก่งดิน แก้มลิงเรื่อยมา พระราชาทานมาประชาสุขใจ นำเศรษฐกิจ พอเพียงยิ่งใหญ่ ให้คนพอใจ ในวิถีตน ทำมาหากิน บนที่ เหมาะสม ความรู้เพาะบ่ม ให้คนทำกิน พอดีมีสุข ไร้ทุกข์ทั้งสิ้น แนวทางทำกิน แผ่นดินเรืองรอง เจ็ดสิบครองราชย์ ประชาชาติทั้งผอง วิไลเรืองรอง พวกผองประชา สำนักพระคุณ บุญคุณล้ำค่า เอกอัครา ราชภูมิพล คนไทยยุคนี้ ได้มีกินใช้ เติบโตยิ่งใหญ่ อย่าลืมนับพรคุณ สอนเราพอเพียง แบ่งปันให้คน สอนเราทุกคน อดีตเรื่อยมา ถ้าเราไม่พอ ย่อมก่อปัญหา ส่งชาวประชา แย่งกันบรลย หากเราเพียงพอ สานต่อเรื่อยไป แบ่งปันแบ่งให้ คนไทยด้วยกัน เมื่อนั้นสังคม ไม่มีปัญหา ยิ้มแย้มถ้วนหน้า พัฒนาทุกชั้น เริ่มที่พอเพียง รู้จักแบ่งปัน ส่งเสริมไทยนั้น พัฒนายั่งยืน

เรื่องที่ 10 รัชกาลที่ 10

จิตอาสานำพาชาติ

เนื้อหา – การให้สำคัญ ผูกพันยิ่งใหญ่ สร้างให้คนไทย มีใจรักกัน พระองค์เห็นค่า บูชาคนมัน สืบงานสำคัญ ราชบิดา ต่อยอดความคิด พินิจคุณค่า เอกอัครา ราชพระองค์ มีจิตอาสา สอนค่าสูงส่ง ให้ไทยยืนยง มันคงต่อไป ให้ทุนศึกษา แก่ผู้ยากไร้ เยาวชนของไทย ที่ประพฤติดี ยุพราชโรงพยาบาล หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ดูแลประชาชี มั่งมีสุขใจ ทรงยากให้คน ผ่านพ้นโรคภัย ทรงเป็นหลักชัย ให้ไทยทุกคน ให้รู้หน้าที่ มั่งมียากจน เราก็คือคน ต้องช่วยเหลือกัน มีจิตอาสา คุณค่าคงมัน ผ่านพ้นฝ่าฟัน

อนันต์ประชา คนไทยยุคนี้ มีจิตอาสา คนไร้พึ่งพา เราช่วยดูแล แบ่งปันแบ่งให้ ช่วยกันดูแล เด็กเล็ก คนแก่ ดูแลช่วยกัน ไม่ว่าเรื่องร้าย ดีเลวไม่หวั่น ร่วมด้วยช่วยกัน แบ่งปันทุกครา ถ้าคนไร้จิต ไม่คิด อาสา คงไม่มีค่า สังคมของไทย ไทยต้องดูแล เพื่อให้เติบโตใหญ่ สังคมของไทย คงน่าดูชม เสริมจิตอาสา พัฒนาสังคม เริ่มจากเพาะบ่ม สังคมของไทย ให้ไทยได้มี สังคมการให้ แบ่งปันจริงใจ ร่วมด้วยช่วยกัน เมื่อนั้นคงเป็น สังคมสุขสันต์ สังคมแบ่งปัน ช่วยกันพัฒนา

อภิปรายผล

1. จากการสร้างต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัด เชียงราย ทำให้ผู้วิจัยได้ หลักคำสอน 10 เรื่อง จากการนำพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ และพระราชกรณียกิจ ของพระมหากษัตริย์ 10 รัชกาลมาวิเคราะห์และสรุป โดยการ สร้างต้นแบบนวัตกรรมนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยอาศัย แนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ ของบลูม (Bloom, 1961) ได้จำแนกการรู้ ออกเป็น 5 ขั้น ได้แก่ การรู้ขึ้นความรู้ การรู้ขึ้นเข้าใจ การรู้ขึ้นวิเคราะห์ การรู้ขึ้นสังเคราะห์ และการรู้ขึ้นประเมิน และทักษะการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom, 1956) ประกอบด้วยทักษะ สำคัญ 3 ด้าน คือ การ คิดวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่างๆ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์ เชิงหลักการ โดยได้อาศัยการดึงข้อมูลจาก พระราชกรณียกิจ พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ ที่เป็นแบบอย่างและคำสอนของพระมหากษัตริย์แต่ละรัชกาลที่เด่นชัดและเป็นแนว ปฏิบัติต่อพสกนิกรในประเทศ นำมาสร้างเป็นเรื่องราวที่มีความสลับซับซ้อน ผูกโยงกับสถานการณ์ และเหตุการณ์สำคัญของแต่ละรัชสมัย โดยอาศัยบริบทของสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อ เชื่อมโยงคำสอนให้เข้ากับเนื้อหาของเรื่องที่สร้างขึ้น และนำเนื้อหาของเรื่องที่สร้างเสร็จ มาจัดเรียงใน รูปแบบของบทอาขยาน โดยใช้ความคล้องจองของถ้อยคำ ความสวยงามของภาษา โดยใส่ทำนอง เพลงประกอบบทอาขยาน เพื่อความน่าสนใจและสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (ประพันธ์ศิริ สุเรัจ,2551) เป็นการพัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบให้เกิดกับผู้เรียน โดยไม่รู้ตัว ซึ่งจะสามารถนำเอา ต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาขยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงรายไปใช้ในการ เรียนการสอน เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้เกิดกับผู้เรียน (เฉลียว บุรีภักดี,2550) อีกทั้งจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับการสอนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อยกระดับ ศักยภาพภาษาไทยให้สูงขึ้น

2. ผู้วิจัยได้ทดสอบต้นแบบนวัตกรรม โดยให้ผู้เรียนได้อ่านเนื้อเรื่องจากหนังสือเพลงอาชยาน 10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน และให้ผู้เรียนได้ตอบคำถามจากการอ่านหนังสือเพลง โดยผลการทดสอบปรากฏชัดเจนว่า ผู้เรียนสามารถตอบคำถาม วิเคราะห์คำตอบได้อย่างดี ด้วยเหตุผลจากการที่หนังสือเพลงอาชยานเป็นการรวบรวมเนื้อหาที่ยาก มาอยู่ในรูปแบบของภาษาที่เรียบง่ายให้เข้าใจได้ง่าย (ชาตรี สำราญ, 2548) อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงเหตุการณ์ และแทรกคำสอนที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน มีความสุขในการอ่าน และสามารถประมวลความรู้ความคิดได้โดยอัตโนมัติเมื่อต้องตอบคำถาม ซึ่งถือเป็นการเพิ่มความสามารถในการอ่าน วิเคราะห์ความของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

โดยผลการวิจัยทำให้เห็นว่า ต้นแบบนวัตกรรม หนังสือเพลงอาชยาน “10 เรื่อง 10 รัชกาล 10 คำสอน” เพื่อยกระดับศักยภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านวิเคราะห์ความ ของนักเรียน และจะเป็นการสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนอีกประเภทหนึ่ง ที่จะเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนของผู้เรียน และเป็นแนวทางในการนำไปใช้และพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของผู้สอน ระดับมัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ เจริญธรรม. (2549). **การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิด**. นนทบุรี: สุรัตน์การพิมพ์.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2550). **เทคนิคการวิจัยและพัฒนา**. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- _____. (2551). **ชุดการศึกษาค้นคว้ารายวิชา 2531102 รูปแบบความคิดหลากหลาย**
ใน ยุทธศาสตร์การพัฒนา. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชาตรี สำราญ. (2548). **สอนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ได้อย่างไร**.วารสารสานปฏิรูป 8,83 (มี.ค. 2548): 40-41.
- ประพันธ์ศิริ สุเรราช. (2551). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ องค์การมหาชน. (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 - 2558**. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- Bloom, B.S. (1961). **Taxonomy of Educational Objectives**. New York : David Mckey Company.

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MODEL FOR ENHANCING ESSENTIAL
LIFE SKILLS FOR LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN NAKHON
NAYOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA.

กุลณัฐ เหมราช¹ พิทักษ์ นิลนพคุณ² วรสรณ์ เนตรทิพย์³

Kulanat Hemarach¹ Phithack Nilnopkoon² Worason Netthip³

Received: 30 July 2020; Revised: 15 August 2020; Accepted: 28 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประเมินทักษะหลังกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละหน่วย และประเมินทักษะหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการปฏิบัติงานระหว่างครูและนักเรียน มี 5 ขั้นตอน 1. ขั้นกระตุ้นความ สนใจ (Engagement) จากทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี อีเมล hemarach@gmail.com

² หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี อีเมล Phithacknil@hotmail.com

³ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารและจัดการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร อีเมล worasoan@gs.swu.ac.th

(Skill of living) 2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการทำงาน (Objectives) 3. ขึ้นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (Value) 4) ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Implement) 5. ขั้นการสะท้อนผล (Evaluation) และ 4) วัดผลประเมินผล

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพ 77.45/87.77 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้, ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

Abstract

The purpose of this research were to 1) The Development of Instructional Model for enhancing essential life skills for lower secondary school students 2) A Study Effects of Using Instructional Model for enhancing essential life skills for lower secondary school students. The sample used in the research is secondary school students in Nakhon Nayok primary educational service area the samples were 37. The method of data collection is Instructional Model for enhancing essential life skills for lower secondary school students. Validation of Instructional Model for enhancing essential life skills for lower secondary school students. The statistics used for analyzing the collected data were mean, standard deviation and percentage.

The results of this research were as follow:

1. The findings revealed that there were 4 components composed of 1) The principles of learning. 2) The purpose of learning. 3) Study hard. 4) Evaluation and assessment of learning.

Learning 5 STEPs 1) Engagement 2) Objectives 3) Value 4) Implement 5) Evaluation

2. Instructional Model for enhancing essential life skills for lower secondary school students had an efficiency of 77.45/87.77 which was higher than the criteria set.

Keywords: The Development of Instructional Model, Skill of living.

บทนำ

ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 11-14) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 3 ยุค คือยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม และยุคความรู้ มีความแตกต่างกันมากหากเราต้องการ ให้สังคมไทยดำรงศักดิ์ศรี และคนไทยสามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่ เป้าหมายในสู่ “ยุคความรู้” จุดท้าทายในการจัดการศึกษาควรไปในทิศทางทางของความสุขในการทำงานอย่าง มีเป้าหมายเพื่อชีวิตที่ดีลูกศิษย์ในยุคความรู้กระตุ้นให้ศิษย์เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” ด้วยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสบผลสำเร็จได้นั้น ครูต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทาง คือ ทำให้ศิษย์เรียนไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะสำคัญ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง) สารวิชาก็มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมี ชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สารวิชาควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์โดยครู ช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการ เรียนรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับ สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2012, หน้า 12) ได้ให้ความเห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงวิธีคิด ให้สอดคล้องและสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่นับวัน จะมีการเปลี่ยนแปลงรุนแรงมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่จะต้องอยู่คู่กันต้องเกื้อกูลกันจะแยกออกจากกันไม่ได้ เมื่อมีการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ มีคำที่ สำคัญที่น่าสนใจคือคำว่า “Teach Less” และ “Learn More” โดยความหมายแล้วหมายความว่า การเปลี่ยน วิธีการศึกษา ด้วยการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจาก “ความรู้(knowledge) ไปสู่ ทักษะ(skill or practices)” คำว่า “Teacher” ที่แปลว่า “ครู” นั้น ถือว่าเป็นคำเก่าไปแล้วนั้น จะถูกให้ความหมายหรือคำจำกัดความเสีย ใหม่ด้วยการเปลี่ยนมาเป็นเพียง “Facilitator” โดยระบุหน้าที่หรือคำจำกัดความว่าเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก (Coach) หรือ ผู้ชี้แนะ” ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่มี “ครู” เป็นหลัก ไปเป็น “นักเรียน” เป็นหลัก ดังนั้นการเรียนรู้จึงจะต้องเรียนให้เลยจากเนื้อหา หลายส่วนก็ไม่จำเป็นต้องสอนผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง แต่ต้องสร้าง “ทักษะและเจตคติ” กับตัวของผู้เรียนขึ้นมาให้ได้ การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการเรียนรู้แบบตัวใครตัวมัน (Individual Learning) เพราะ การเรียนรู้ในแบบใหม่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่แบ่งปันกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเรียนในปัจจุบันควรให้ผู้เรียนได้ ฝึกปฏิบัติพร้อมเรียนทฤษฎีไปพร้อมๆ กันไม่ใช่แยกส่วนกันเรียน ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 ควรเปลี่ยนจาก ห้องเรียนธรรมดา (Class Room) เป็นสตูดิโอ (Studio) เป็นที่ทำงานเป็นกลุ่มๆ ซึ่ง หมายความว่า

ว่าการเรียนจะ เปลี่ยนจาก Lecture Based เป็น Project Based เป็นการเปลี่ยนผู้เรียนจาก “กรรม” จากเดิมเป็นผู้เรียน เป็น “ประธาน” และเป็น “กริยา” ด้วยพร้อมกัน คือเป็นผู้ลงมือทำ โครงการงาน (project)

หลักการสอนที่สามารถนำมาใช้สอนการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นการกระทำ (Learning by doing) เป็นการสอนขั้นพื้นฐานที่ใช้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจผู้เรียนมาในรูปแบบของการเรียนที่เรียกว่า Active learning โดยที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำด้วยความสามารถของตนเอง การเรียนการสอนที่เน้นการกระทำจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการสร้างทักษะชีวิตเพื่อการพัฒนาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การรู้จักตนเอง การรู้จักการทำงาน เป็นทีม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น, หลักการสอนเชิงประสบการณ์ (Experiential learning) เป็นการเรียนรู้ที่มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลา มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน ทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ที่ผู้เรียนทำให้เกิดการขยายองค์ความรู้ของผู้เรียนทุกคน กว้างขวางขึ้น เป็นการเรียนที่อาศัยการสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การพูด อ่าน เขียน ดู ที่ทำให้ง่ายต่อการแลกเปลี่ยนความรู้และการนำไปวิเคราะห์วิจัย, การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นบูรณาการ (Integrated learning) เป็นการนำเอาสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาสัมพันธ์ เชื่อมโยง ผสมกลมกลืนจนกลายเป็นเรื่องเดียวกัน ผู้เรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ชบา พันธุ์ศักดิ์, 2550)

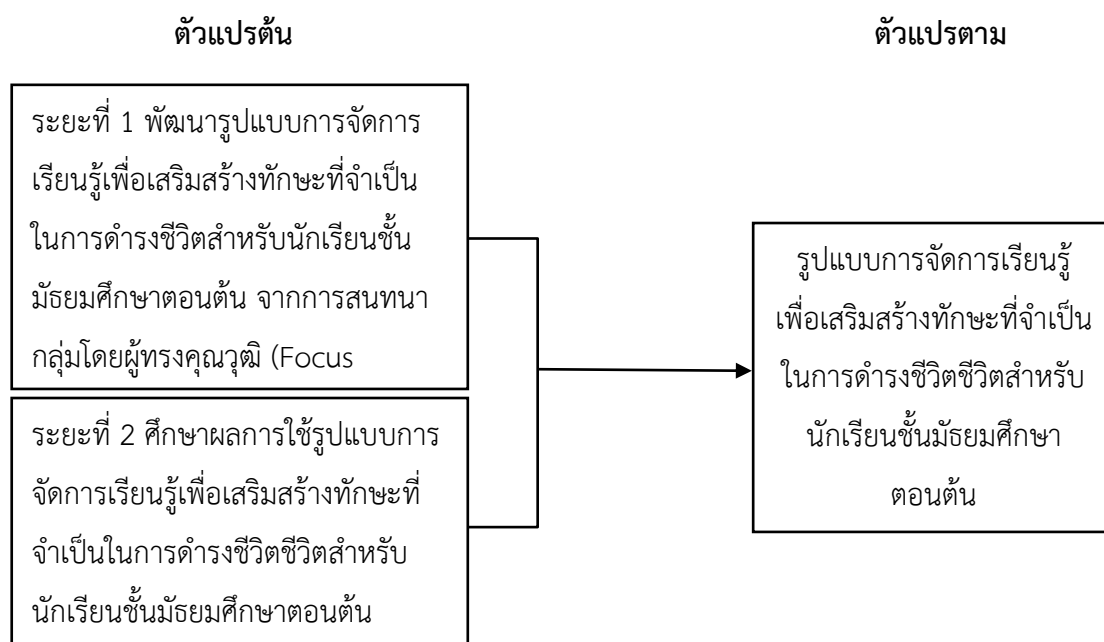
จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก โดยกรอบแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาตามหลักแนวคิดการชี้แนะการสอน (Instruction Coaching) พร้อมกับการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการนำสารสนเทศที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาประกอบสำหรับใช้ในการยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินทางการศึกษา และด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินทางการศึกษา และด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ที่ประกอบด้วย 1) (ร่าง) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ และ 3) ส่วนบันทึกผลการสนทนากลุ่ม เป็นแบบบันทึกข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ (ร่าง) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1.2.1 (ร่าง) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ การและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้หรือชุดการเรียนรู้ พร้อมทั้งการนำเสนอที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาประกอบสำหรับการใช้ในการยกย่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2.1.2 กำหนดองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่

(1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการปฏิบัติงานระหว่างครูและนักเรียน มี 5 ขั้นตอน 1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) จากทักษะชีวิต (Life skills) 2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการทำงาน (Objectives) 3. ขั้นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (Value) 4. ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Implement) 5. ขั้นการสะท้อนผล (Evaluation) และ 4) การวัดผลประเมินผล

(2) คู่มือผู้สอน สำหรับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับ

คำแนะนำการใช้รูปแบบการจัดการการเรียนรู้ คำแนะนำการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เผลยไปงาน แบบประเมินก่อน-หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินท้ายกิจกรรมแต่ละหน่วยพร้อมเฉลย

1.2.1.3 นำองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับร่าง) ที่กำหนดขึ้นให้กรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนและความเหมาะสม และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.2.1.4 จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับร่าง)

1.2.1.5 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับร่าง) ให้กรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนและความชัดเจน ด้านเนื้อหา ส่วนประกอบต่าง ๆ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.2.2 แบบประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความมีประโยชน์ และความถูกต้องของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.2.2.2 สร้างแบบประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความมีประโยชน์ และความถูกต้อง โดยการสร้างข้อคำถามในการประเมิน แบบปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.2.2.3 นำแบบประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความมีประโยชน์ และความถูกต้อง ให้กรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนและความชัดเจน ด้านเนื้อหา ส่วนประกอบต่าง ๆ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ.

1.2.2.4 จัดพิมพ์เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.3.1 ผู้วิจัยประสานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการประสานด้วยการติดต่อทางโทรศัพท์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือการเข้าพบด้วยตนเอง

1.3.2 เมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบรับการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ออกหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ

1.3.3 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ และเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาก่อนการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

1.3.4 ดำเนินการสนทนากลุ่ม และบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม ตามวันและเวลาที่กำหนด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในส่วนของการผลการสนทนากลุ่มในประเด็นข้อสนทนา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนข้อวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ (ร่าง) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.4.2 การวิเคราะห์คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง โดยใช้เกณฑ์จุดกึ่งกลาง (Midpoint) (บุญชม ศรีสะอาด, 2538: 103) ดังนี้

ค่ามัธยฐาน 4.51-5.00	หมายถึง	มีคุณภาพมากที่สุด
ค่ามัธยฐาน 3.51-4.50	หมายถึง	มีคุณภาพมาก
ค่ามัธยฐาน 2.51-3.50	หมายถึง	มีคุณภาพปานกลาง
ค่ามัธยฐาน 1.51-2.50	หมายถึง	มีคุณภาพน้อย
ค่ามัธยฐาน 1.00-1.50	หมายถึง	มีคุณภาพน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำสารสนเทศที่ได้จากระยะที่ 3 ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้สร้างขึ้นและได้ปรับปรุงแล้วหลังการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 การดำเนินการทดลองใช้

2.1.1 การทดลองใช้ครั้งที่ 1 แบบรายบุคคล (One by One Tryout) ในการทดลองใช้ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ $E1/E2 = 75/75$ โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสมัครใจเพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนดำเนินการประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินทักษะหลังกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละหน่วย และประเมินทักษะหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด พิจารณาความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษาและขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.1.2 การทดลองใช้ครั้งที่ 2 แบบกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) ในการทดลองใช้ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ $E1/E2 = 75/75$ โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสมัครใจเพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนดำเนินการประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินทักษะหลังกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละหน่วย และประเมินทักษะหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 พิจารณาความเหมาะสม ชัดเจนของภาษาและรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้อีกครั้ง นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์

2.1.3 การทดลองใช้ครั้งที่ 3 แบบภาคสนาม (Small Group Tryout) ในการทดลองใช้ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ $E1/E2 = 75/75$ โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ตั้งแต่การประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินทักษะหลังกิจกรรมการเรียนรู้แต่

ละหน่วย และประเมินทักษะหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

ร่างแบบประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อน-หลังการเรียนรู้ และทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยเรียนรู้ โดยกำหนดประเด็น

การประเมินและอัตราส่วนคะแนนของประเด็นประเมินในหน่วยการเรียนรู้ ที่มีการฝึกปฏิบัติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประเด็นการประเมินและอัตราส่วนคะแนนของประเด็นประเมินทักษะ

ที่	ประเด็นประเมิน	คะแนน
1	ทักษะการเรียนรู้ด้านนวัตกรรม	16
2	ทักษะการใช้เทคโนโลยี	12
3	ทักษะการทำมาหาเลี้ยงชีพ	16
คะแนนเต็ม		44

2.2.1 นำแบบประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างขึ้น ให้กรรมการที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.2.2 นำแบบประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2.3 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.4 นำแบบประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ เพื่อเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์ต่อไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในแต่ละครั้งของการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ในลักษณะเดียวกัน คือ

2.3.1.1 ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ประชุมร่วมกันประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการพิจารณาตรวจสอบจากผลการเรียนรู้และสมุดบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านมา

2.3.1.2 ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ร่วมสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ร่วมตรวจสอบผลการเรียนรู้ และร่วมประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย

2.3.1.3 ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ประชุมร่วมกันประเมินทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสิ้นสุดลงแล้ว 1 สัปดาห์

2.3.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน โดยครั้งที่ 1 การทดลองใช้แบบรายบุคคล ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ครั้งที่ 2 การทดลองใช้แบบกลุ่ม ระยะเวลา 2 สัปดาห์ และ ครั้งที่ 3 การทดลองใช้ภาคสนาม ระยะเวลา 1 เดือน

2.3.3 ในแต่ละกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยร่วมกับครูประจำชั้นเรียนดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

2.3.3.1 ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) จากทักษะชีวิต (Life skills) เป็นขั้นการกระตุ้นด้วยสื่อเสียง สื่อสายตา สื่อประกอบให้เกิดความต้องการเรียนรู้ เป็นขั้นการเตรียมการก่อนการเรียนรู้เพื่อสร้างความไว้วางใจและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอน และผู้เรียน ร่วมกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้เทคนิควิธีการเรียนใหม่ ๆ อภิปราย ตัดสินใจร่วมกันสร้างทางเลือก และปฏิบัติการ โดยใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3.3.2 การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการทำงาน (Objectives) เป็นขั้นตอนการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ชี้แนะเป็นผู้สังเกตพฤติกรรม และบันทึกผลการปฏิบัติงาน บันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนและร่วมกันสะท้อนผลภายหลังจากผู้เรียนเรียนรู้เสร็จสิ้นทันที เพื่อวางแผนการเรียนรู้หรือแก้ไขปัญหาที่พบเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้โดยครูผู้ชี้แนะใช้วิธีการตั้งคำถามและสร้างความเข้าใจในการปรับปรุงวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2.3.3.3 ขั้นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (Value) เป็นขั้นตอนการปลูกฝังจิตลักษณะและทักษะในการคิด การจินตนาการถึงสิ่งที่ตนเองจะทำเพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง

2.3.3.4 ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Implement) เป็นขั้นตอนดำเนินกิจกรรมเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group process)

2.3.3.5 ขั้นการสะท้อนผล (Evaluation) เป็นการรวมกลุ่มภายหลังเสร็จสิ้นขั้นตอนการทบทวนระหว่างครู และผู้เรียนเพื่อร่วมกันสะท้อนผลการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนมุมมองจากการสะท้อนผล กับครูและนักเรียนระหว่างการปฏิบัติงาน Reflection in Action แล้วนักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสรุปประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.4.1 ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ $E1/E2 = 75/75$

2.4.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ กับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75 โดยใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว (One Sample t – test) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตกับเกณฑ์ที่กำหนด ด้วยโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการปฏิบัติงานระหว่างครูและนักเรียน มี 5 ขั้นตอน 1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) จากทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต (Skill of living) 2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือ

เป้าหมายการทำงาน (Objectives) 3. ชั้นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (Value) 4. ชั้นการลงมือปฏิบัติ (Implement) 5. ชั้นการสะท้อนผล (Evaluation) และ 4) การวัดผลประเมินผล

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโดยรวมทุกด้านในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.48 และเมื่อพิจารณาตามรายการเกณฑ์คุณภาพการประเมินในแต่ละด้าน พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง และมีความถูกต้อง ในระดับมาก โดยด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.51 ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.48 ด้านความมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 4.47 และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 4.46 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สำหรับระยะที่ 4 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดผลการวิจัย จำแนกเป็น 3 ส่วนย่อย ดังนี้

1) ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ คือ $E1/E2 = 75/75$

ครั้งที่ 1 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยการทดลองแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน ทดลองจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการหาประสิทธิภาพ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่รับการการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หลังการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 39.39 เป็นร้อยละ 62.11 คือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 22.72 ส่วนคะแนนการประเมินท้ายกิจกรรมรายหน่วยได้คะแนนรวมร้อยละ 59.09 ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่ถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ $E1/E2$ ได้เท่ากับ $59.09/62.11$ ไม่ถึงเกณฑ์ $75/75$ ซึ่งในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในครั้งนี้ 1 นี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้ไปตามกระบวนการอย่างเต็มรูปแบบ ต้องใช้เวลาในการชี้แจงทำความเข้าใจกับคำชี้แจง เนื้อหาสาระในใบงาน ใบความรู้ และเอกสารประกอบอื่น ๆ เพิ่มเติม ทำให้กระทบกับเวลาในการดำเนินกิจกรรม การทำใบงาน การศึกษาใบความรู้ และตอบแบบประเมินต่าง ๆ ทำให้การทำกิจกรรมในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกิจกรรมและไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ การทำใบงานซึ่งต้องใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อตอบคำถามตามประเด็นในใบงาน ก็ไม่สามารถดำเนินการตามกำหนดได้ เนื่องจากมี

ผู้เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้เพียง 3 คน แต่การทำกิจกรรมในรูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมการจัดการเรียนรู้มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตมากขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

ครั้งที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการทดลองแบบกลุ่มเล็ก จำนวน 6 คน ทดลองจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการหาประสิทธิภาพ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่รับการการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หลังการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 49.25 เป็นร้อยละ 66.66 คือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 17.41 ส่วนคะแนนการประเมินท้ายกิจกรรมรายหน่วย ได้คะแนนรวมร้อยละ 63.64 ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่ถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด คือ E1/E2 ได้เท่ากับ 63.64/66.66 ไม่ถึงเกณฑ์ 75/75 ซึ่งในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในครั้งที่ 2 นี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากกว่าการทดลองในครั้งที่ 1

ครั้งที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการทดลองแบบกลุ่มเล็ก จำนวน 37 คน ทดลองจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการหาประสิทธิภาพ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่รับการการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้น หลังการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 49.02 เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.77 คือเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.75 ส่วนการประเมินท้ายกิจกรรมรายหน่วย ได้คะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ 77.45 ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 ที่กำหนด คือ E1/E2 ได้เท่ากับ 77.45/87.77 ซึ่งค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนการประเมินท้ายกิจกรรมรายหน่วย คือประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดมากกว่า 2.5% ถือว่าเป็นการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังการเรียนรู้ คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดมากกว่า 2.5% ถือว่าเป็นการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงกว่าเกณฑ์

2) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 21.57 คะแนน และ 38.62 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ พบว่า คะแนนหลังการเรียนรู้โดยรูปแบบการ

จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการปฏิบัติงานระหว่างครูและนักเรียน มี 5 ขั้นตอน 1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) จากทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต (Skill of living) 2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการทำงาน (Objectives) 3. ขั้นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น (Value) 4. ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Implement) 5. ขั้นการสะท้อนผล (Evaluation) และ 4) การวัดผลประเมินผล

ทั้งหมดที่กล่าวมาสอดคล้องกับ Joyce and Weil (1996: 11-25) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีปรัชญาและทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ก่อนที่จะมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ควรมีการวิจัย เพื่อเป็นการทดสอบทฤษฎี รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นหลักประกันที่เชื่อถือได้ว่ารูปแบบนั้นใช้ได้สะดวก และได้ผลดีในสถานการณ์จริง และ Keeves (1997) (อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2553) กล่าวว่า รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) นำไปสู่การทำงาน (Prediction) ผลที่ตามมาสามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ (Joyce & Weil, 1992) ที่กล่าวว่า แบบหรือแผนของการสอนแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะใช้ในการจัดกระทำ เพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนนั้น เป็นแนวทางหรือชุดของยุทธศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของวิธีสอนครู รูปแบบการสอนหมายถึงแผนเชิงปฏิบัติตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งแสดงระหว่างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกระทำเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

รูปแบบการสอนที่มีการนำมาใช้ในการศึกษาระดับต่าง ๆ และใช้เป็นพื้นฐานในการคิดค้นพัฒนารูปแบบการสอน ได้แก่ รูปแบบการสอนตามแนวคิดของ Joyce & Weil, 1996 (อ้างถึงใน สมพงษ์ สิงหะพล, 2543) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นการอธิบายถึงการจัดสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ผลการใช้รูปแบบการสอนที่สำคัญ คือ การเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รูปแบบการสอนพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ โดยมี

องค์ประกอบที่สำคัญ คือ เป้าหมาย ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ระบบทางสังคม หลักการตอบสนองและระบบการสนับสนุน

2. ผลการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 21.57 คะแนน และ 38.62 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ พบว่า คะแนนหลังการเรียนรู้โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สูงกว่าก่อนการเรียนรู้

สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช (2551: 5,21) มีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ให้สถานศึกษาจัดระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเองส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตนมีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2554). **การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชบา พันธุ์ศักดิ์.(2550). **การพัฒนากระบวนการสอนเชิงประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ ค.ด.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2538). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.**(พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ : สุริยาสาน.

- บรรพต แสนสุวรรณ. (2550). การพัฒนากิจกรรมการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองผือเทพนิมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.
- ทิตินา แคมมณี; และคณะ. (ม.ป.ป.). “การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด” เอกสารประกอบการนำเสนอแนวคิดและแนวทางเรื่องการคิดและการสอนเพื่อพัฒนา กระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิจารณ์ พานิช. (2554) วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร. (2555). การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Learning). The NAS Magazine มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี. 2, (18-20).
- Joyce, B., Weil, M. with Showers, B. (1992). **Model of teaching**. 4th ed. Needham Heights, MA: Allynand Bacon.
- Joyce, B. and Weil, M. (1986). **Models of Teaching**. 3th ed. Englewood cliffs: Prentice Hall.
- WHO. (1997). **Life Skill Education for Children and Adolescents in School**. Geneva: World Health Organization.

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

Environment Conducive to Learning Management of Lahansai School
Students under the Jurisdiction of Burirum Primary Education Service
Area Office 3

สิงหนาท ศรีณรงค์¹

Singhanat Srinarong

Received: 12 August 2020; Revised: 25 August 2020; Accepted: 10 September 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายศึกษาระดับและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมคือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t - test)

ผลการศึกษาพบว่า 1.การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน รองลงไปคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับสุดท้าย 2.การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามเพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อม, การเรียนรู้, นักเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

Abstract

The objectives of this research were to study and compare environment conducive to learning management of Lahansai school students under the jurisdiction of Burirum Primary Education Service Area Office 3 as classified by gender. The 181 samples were Matthayomsuksa 6 students on the academic year 2019. The instrument used in the research was a 5 rating questionnaire and the reliability was 0.97. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t –test.

The results of the study revealed that:

1) Environment conducive to learning management of Lahansai school students under the jurisdiction of Burirum Primary Education Service Area Office 3 , both overall and each aspect were at much level. When considered each aspect found that the highest level was education management for student's expectation aspect, followed by instructional aspect, social of friend's group, service for students aspect , activity management for students aspect and building aspect was at the last.

2) Environment conducive to learning management of Lahansai school students under the jurisdiction of Burirum Primary Education Service Area Office 3 ,as classified by gender. Both overall were no different. Unless instructional aspect , service for students aspect, activity management of students , social of friend's group aspect were different.

Keywords: environment , learning, students

บทนำ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่บริเวณรวมทั้งบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหรือก่อให้เกิดการเรียนรู้เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนและปฏิบัติหน้าที่การงานของทุกคนในสถานศึกษาช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ (มาริสา ธรรมะ, 2545 : 1 อ้างถึงใน ไพรัตน์ นาคทอง, 2553 : 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา

22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545- 2559 มีเจตนารมณ์ที่มุ่งหมาย คือ 1) พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2) พัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพ 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพสังคมแห่งภูมิปัญญา และ การเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก : 2) จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีคะแนนที่ได้ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้หลายรายวิชา ส่วนสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนพบปัญหาบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ของนักเรียนจากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาในเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน จากองค์ประกอบของสภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนละหานทรายใน 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่, ด้านการเรียนการสอน, ด้านการให้บริการ ผู้เรียน, ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน, ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนและด้าน สังคมกลุ่มเพื่อน เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลนำไปวิเคราะห์การวางแผนการศึกษา กำหนดนโยบาย และ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไข การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ให้ประสบ ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นคนดีคนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตลอดไปด้วยเหตุผล ดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพราะหากทราบว่าการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในระดับใดก็สามารถพัฒนา สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความเห็นของนักเรียนโดยจำแนกตามเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อหาระดับและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 รวมประชากรทั้งสิ้น 332 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชาย 132 คน นักเรียนหญิง 200 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 181 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคริจซ์และมอร์แกน, (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เกี่ยวกับเพศของผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านอาคารสถานที่ ข้อ 1 - 7 (2) ด้านการเรียนการสอน ข้อ 8 - 14 (3) ด้านการให้บริการผู้เรียน ข้อ 15 - 25 (4) ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ข้อ 26 - 31 (5) ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ข้อ 32 - 40 (6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ข้อ 41 - 48 รวมทั้งสิ้นจำนวน 48 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert type) มี 5 ระดับ ได้แก่ ระดับการจัดสภาพแวดล้อม มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษา นำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขออนุญาตถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และหนังสือขอความ

ร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ส่งต่อโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองพร้อมทั้งประสานงานกับผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการติดตามเพื่อขอรับแบบสอบถามกลับคืน ซึ่งได้รับคืนทั้งหมด 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษานำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ 1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล 2. นำแบบสอบถามลงรหัส เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 3. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102) นำคะแนนที่ได้บันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการนำเสนอและอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ 2.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการอธิบายระดับ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย และเพศหญิง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน รองลงไปคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และด้านอาคารสถานที่เป็นอันดับสุดท้าย

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านอาคารสถานที่โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดแหล่งเรียนรู้ตามที่ต่างๆ ภายในโรงเรียน รองลงมาคือ ความสะดวกในการเดินทางในบริเวณโรงเรียน ความเหมาะสมของจำนวนที่พักร้อน และความสะอาดของห้องเรียน เป็นอันดับสุดท้าย

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความยุติธรรมในการวัดผลประเมินของครูผู้สอน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแต่ละรายวิชา การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนของครู กับการเรียนการสอน และควมมีมาตรฐานของตำราเอกสารประกอบการเรียนการสอน เป็นอันดับสุดท้าย

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการให้บริการผู้เรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความสะดวกรวดเร็วในการบริการห้องสมุดของโรงเรียน รองลงมาคือ ความเพียงพอของโต๊ะ เก้าอี้ ในโรงอาหาร ความยุติธรรมในการพิจารณาการจัดสรรทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน และความสะอาดถูกสุขลักษณะอนามัยของโรงอาหารในโรงเรียนเป็นอันดับสุดท้าย

1.4 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน รองลงมา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน การยอมรับของสังคม หรือ ชุมชนต่อหลักสูตรของโรงเรียน และรายวิชาที่เปิดสอนสนองตอบความต้องการของผู้เรียน เป็นอันดับสุดท้าย

1.5 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน รองลงมาคือ การสนับสนุนของโรงเรียนให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมกีฬา, สันทนาการ, กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์, ส่งเสริมวิชาการ- ศิลปวัฒนธรรม และความเหมาะสมของเวลาจัดกิจกรรมของผู้เรียน เป็นอันดับสุดท้าย

1.6 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนานเมื่อได้ร่วมกลุ่มกับเพื่อน รองลงมาคือ ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาของรุ่นพี่ต่อรุ่นน้อง การช่วยเหลือด้านการเรียนระหว่างเพื่อน และความรักความสามัคคีระหว่างกลุ่มผู้เรียน เป็นอันดับสุดท้าย

2. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการจัด

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในครั้งนี้ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนบ้านทับช้างได้มีนโยบายในการจัดการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ คำนึงถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพ สู่มาตรฐานการศึกษาตามแนวกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ เสริมสร้างและตระหนักในคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลักประชาธิปไตย ดำเนินชีวิตแบบวิถีไทย ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน ศาสนา เพื่อให้การศึกษาพัฒนาค้นสู่สังคมและมีพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ มีคุณภาพ และกำหนดเป้าหมายในด้านของการจัดสภาพแวดล้อมคือ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียน ทำให้ระบบการบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพ โรงเรียนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวต่อชุมชนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทางสัมพันธ์ ส่งเสริมอาชีพของชุมชนให้แก่ นักเรียน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ให้บริการด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมแก่ชุมชน ให้ความรู้ด้านอาชีพแก่นักเรียนและชุมชน มีการดูแลเรื่องความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน บุคลากรมีความรู้ด้านต่างๆที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพรัตน์ นาคทอง, (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านซบมะนาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทยา วิทวงศาโรจน์, (2552 : 62) ได้ศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผล การศึกษาของ สุธาวรินทร์ บุญเกิด, (2550 : 58) ได้ศึกษา ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทาง การเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทาง การเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านอาคารสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีความสะดวกในการเดินทางในบริเวณโรงเรียน โรงเรียนมีการวางแผนผังของอาคารเรียน ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ความเป็นสัดส่วนของอาคารสถานที่ในบริเวณโรงเรียนให้มีความสะอาด ความร่มรื่น มีความเป็นสัดส่วนของอาคารสถานที่ในบริเวณ โรงเรียนและความสวยงามของภูมิทัศน์ของบริเวณโรงเรียน ทำให้นักเรียนสามารถใช้งานอาคารสถานที่ต่างๆได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุชิต สงวนหงส์, (2552 : 62) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทยา วิทวงศาโรจน์, (2552 : 62) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมฤทัย รอดพูนพงศ์, (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับมาก

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการเรียนการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีความยุติธรรมในการวัดผลประเมินของครูผู้สอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแต่ละรายวิชา สร้างบรรยากาศในห้องเรียนของครูกับการเรียนการสอน มีความสนใจเอาใจใส่ของครู และมีความสามารถในการใช้สื่อประกอบการสอน ของครูผู้สอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุธาวรินทร์ บุญเกิด, (2550 : 56) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิทยา วิทวงศาโรจน์, (2552 : 69) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของไพรัตน์ นาคทอง, (2553 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านซับมะนาว สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการให้บริการผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีความสะดวกรวดเร็วในการบริการห้องสมุดของโรงเรียน มีการจัดหาโต๊ะ เก้าอี้ ไว้ให้นักเรียนอย่างเพียงพอ มีความยุติธรรมในการพิจารณาการจัดสรรทุนการศึกษาแก่ผู้เรียน มีความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการของฝ่ายแนะแนว ห้องน้ำห้องส้วม สำหรับผู้เรียน สะอาดถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุธารินทร์ บุญเกิด, (2550 : 57) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านการให้บริการผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทยา วิทวงศาโรจน์, (2552 : 72) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียน ด้านการให้บริการผู้เรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพรัตน์ นาคทอง, (2553 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านซับมะนาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการให้บริการผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

1.4 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน การยอมรับของสังคม หรือ ชุมชนต่อหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุธารินทร์ บุญเกิด, (2550 : 57) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทยา วิทวงศาโรจน์, (2552 : 71) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพรัตน์ นาคทอง, (2553 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านซับมะนาว สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

1.5 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณค่าและเป็นประโยชน์ของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน มีการสนับสนุนของโรงเรียนให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดกิจกรรม กีฬา, สันทนาการ, กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์, ส่งเสริมวิชาการ- ศิลปวัฒนธรรม สอดคล้องกับผล การศึกษาของ สุธาวรินทร์ บุญเกิด, (2550 : 57) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดกิจกรรม ผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิทยา วิทยวงศาโรจน์, (2552 : 66) ได้ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียน ด้านการจัด กิจกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพรัตน์ นาคทอง, (2553 : 58) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านซั่มมะนาว สังกัดสำนักงาน พื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการ จัดกิจกรรมผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

1.6 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนละหานทราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้เรียนมีความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนานเมื่อได้รวมกลุ่มกับเพื่อน มีความช่วยเหลือให้ คำปรึกษาของรุ่นพี่ต่อรุ่นน้อง การช่วยเหลือด้านการเรียนระหว่างเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ สุธาวรินทร์ บุญเกิด, (2550 : 58) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิทยา วิทยวงศาโรจน์, (2552 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจที่มี ต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพรัตน์ นาคทอง, (2553 : 59) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านซั่มมะนาว สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนละหาน ทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนละหานทราย

ได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการจัดกิจกรรมผู้เรียนให้เหมาะสมและปฏิบัติได้ทั้งเพศชายและเพศหญิงและมีการกระจายให้พอเหมาะไม่เน้นไปที่เพศใดเพศหนึ่ง นักเรียนได้รับความสะดวก ความปลอดภัยและความสุขสบาย ให้มีความเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุชิต สงวนหงส์, (2552 : 57) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน เมื่อจำแนกตามเพศโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุธาวรินทร์ บุญเกิด, (2550 : 58) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เอกสารอ้างอิง

- นรินทร์ สีนื่องนอง. (2551). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนธรรมวาทิ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพรัตน์ นาคทอง. (2553). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนบ้านข้ามมะนาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วิทยา วิทวงศาโรจน์. (2552). ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมฤทัย รอดพูนพงศ์. (2553). การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแฉลบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุธาวรินทร์ บุญเกิด. (2550). ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา

- สุรัตน์ หาญผลาชัย. (2551). ความพึงพอใจของนักเรียน/นักศึกษาที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา
- อนุชิต สงวนหงส์. (2552). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Earylew. (1970, Authumn). **Determining Sample Size for Research Activities.** In Tournal of Educational and Psychological Measureent. 30 (3) : 607-610.

แนวทางการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย/บทความวิชาการ วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น ยินดีรับบทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ โดยบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์จะต้องไม่เป็น ผลงานวิจัย/วิชาการที่เคยได้รับการเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ ของวารสารอื่น บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารฉบับนี้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับก่อนหลัง โดยมี ข้อเสนอแนะดังนี้

ประเภทของบทความ

1. บทความวิจัย หมายถึง การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย
2. บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสาร อิมเทอร์เน็ต ประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข
3. บทวิจารณ์หนังสือ หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์ เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของ หนังสือ บทความ หรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม
4. บทความปริทัศน์ หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการ (State of the Art) เฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้าง และทางลึก อย่างทันสมัย โดยให้ข้อพิพาทที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

การเตรียมต้นฉบับ

- ชื่อเรื่อง** ควรสั้นกะทัดรัดได้ใจความ ครอบคลุม ตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา
- ชื่อผู้เขียน** พิมพ์ชื่อโดยไม่ใช้คำย่อ มีสถานที่ทำงาน หน่วยงานที่สังกัด อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ โดยอ้างอิงเชิงบรรณทนายหน้าแรก
- บทคัดย่อ** เป็นร้อยแก้ว เขียนเฉพาะเนื้อหาที่สนำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย (อย่างย่อ) และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- คำสำคัญ** ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความที่เป็นภาษาอังกฤษ มีเฉพาะคำสำคัญภาษาอังกฤษ
- บทนำ** อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญที่ทำการศึกษ วิจัย ค้นคว้า ของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ สมมติฐานและขอบเขตของการวิจัย
- เนื้อเรื่อง** กรณีบทความที่เป็นภาษาไทยควรใช้ภาษาไทยให้มากที่สุด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กะทัดรัดและชัดเจน การใช้คำย่อต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย** ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย
- กรอบแนวคิดในการวิจัย** กลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านตัวแปร เป็นการอธิบายว่าศึกษาประเด็นใดบ้าง ผู้ให้ข้อมูลเป็นใคร ใช้ตัวแปรอะไรให้การศึกษา
- วิธีดำเนินการวิจัย** อธิบายขั้นตอนการวิจัย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล วิธีการใช้เครื่องมือในการศึกษาหรือการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
- สรุปผลการวิจัย** อธิบายสิ่งที่ได้จากการศึกษา ไม่ควรซ้ำกับการแสดงผล แต่เป็นการสรุปประเด็น และสาระสำคัญของการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

อภิปรายผล	อธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือการวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบการอธิบาย
ข้อเสนอแนะ	อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ปัญหาที่พบในการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป
เอกสารอ้างอิง	ให้เขียนเอกสารอ้างอิง ใช้ระบบนาม-ปี และหน้า (APA Style) ตามรูปแบบที่กำหนด

การเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงใช้รูปแบบของ American Psychological Association (APA)

การอ้างอิงในบทความ กรณีที่ผู้เขียนต้องการการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (author-date in-text citation)

การอ้างอิงท้ายบทความ เป็นการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ และจัดเรียงรายการตามลำดับตัวอักษรชื่อผู้แต่ง ตัวอย่างเช่น

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (พิมพ์ครั้งที่). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณานุกรม, **ชื่อหนังสือ**. (เลขหน้าบทความ).

เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่) เลขหน้าบทความ.

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่วิจัยสำเร็จ). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา (ระดับ)

ชื่อสาขาวิชา สังกัดของสาขาวิชา ชื่อมหาวิทยาลัย.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). **ชื่อเรื่อง**. สืบค้นเมื่อ [วัน เดือน ปี] จาก แหล่งสารสนเทศ. [หรือ URL]

การอ้างอิงในเนื้อหา

รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. (ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น (ชนะดา วีระพันธ์, 2555, 55-56)

(Peter & Waterman, 1982, pp. 498-499) (Michalska J., 2008, p. 85)

กรณีที่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน เช่น

(ศิริโรจน์ วงศ์กระจ่าง, 2554)

2. ผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น ธนกฤต วันดีเมธ (2554, น.90) ได้ศึกษาถึง.....
Robert E. Hegel (1997, p.14) studied.....
กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บ เช่น
(ศิริโรจน์ วงศ์กระจ่าง, 2554)

3. ปีที่พิมพ์ ผู้แต่ง (เลขหน้า) กรณีมีการระบุปีที่พิมพ์และผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว (ปีที่พิมพ์และผู้แต่ง สามารถสลับที่กันได้) ให้ระบุเฉพาะเลขหน้าที่อ้างอิงถึงในวงเล็บเท่านั้นเช่น ในปี 2557 ศุภชัย ยาวะประภาส ได้กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา จนทำให้การปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลบรรลุผลเหนือกว่าระดับปกติ (น.9)

การส่งต้นฉบับ

1. บทความมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษขนาด A4 ทั้งนี้รวมรูปภาพ ตาราง และเอกสารอ้างอิง
2. การตั้งค่าน้ำกระดาษ ให้กำหนดขอบบน 1.5 นิ้ว ขอบล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา 1 นิ้ว
3. แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK โดยกำหนดขนาด ดังนี้
 - 3.1 ชื่อบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ
 - 3.2 ชื่อ-สกุลผู้เขียน ทุกท่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 12 point ตัวหนา ซิดซ้าย
 - 3.3 สถานที่ทำงาน หน่วยงานที่สังกัด อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ ขนาด 12 point อ้างอิงเชิงอรรถ
 - 3.4 บทคัดย่อ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น และเป็นการสรุปผลงานอย่างรัดกุม ครอบคลุมสาระสำคัญของการวิจัย ความยาวไม่เกิน 400 ตัวอักษร
 - 3.5 คำสำคัญ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นการกำหนดสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูล ไม่ควรยาวมากเกินไป และไม่ควรมากเกิน 3-5 คำ
 - 3.6 บทนำ (ความเป็นมา ความสำคัญ และมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย)
 - 3.7 วัตถุประสงค์ (มูลเหตุของการศึกษาวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับชื่อเรื่องที่ศึกษาวิจัย)
 - 3.8 เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เป็นการอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎี หรือบทความที่เกี่ยวข้อง หากเป็นงานวิจัยเฉพาะทางควรมีส่วนนี้ เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานให้คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้

3.9 วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ควรเสนอรูปแบบและแสดงขั้นตอนอย่างกระชับ และชัดเจน

3.10 สรุปผลการวิจัย ควรนำเสนอผลอย่างชัดเจน น่าสนใจ ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา

3.11 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ อภิปรายสิ่งที่ได้จากการวิจัย การนำไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะต่างๆ

3.12 เอกสารอ้างอิง ใช้ระบบนาม-ปี และหน้า (APA Style) ระบุแหล่งอ้างอิงเท่าที่ปรากฏในบทความ

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กรกฎาคม - กันยายน 2563

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น

Academy Journal of Northern

ISSN : 2651 - 1509

ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
888 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอมือง จังหวัดตาก 63000

055-517488 ต่อ 808

E-mail. research.northern@gmail.com